

11

STRATEGISCH PLAN VOOR GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

Noord-Frankrijk en (West-)Vlaanderen: partners voor de toekomst

3

Provincie
West-Vlaanderen

Door mensen gedreven

35656

Noord-Frankrijk en (West-)Vlaanderen:
partners voor de toekomst

***Strategisch plan voor de grens-
overschrijdende samenwerking
met Noord-Frankrijk***

Opgemaakt in opdracht van de Bestendige Deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen,
samengesteld uit

de heren

Paul Breyne, gouverneur-voorzitter

Jan Durnez,

Patrick Van Gheluwe,

Dirk De fauw,

Gabriël Kindt,

Gunter Pertry,

en mevrouw

Marleen Titeca-Decraene, gedeputeerden-leden

en de heer Hilaire Ost, provinciegriffier

Vastgesteld door de provincieraad van West-Vlaanderen in zitting van 28 november 2002.

Het noorden (terug) vinden

Noord-Frankrijk is geen onbekende buur voor West-Vlaanderen. De oude historische banden en economische fenomenen als grensarbeid en grenswinkelen hebben steeds gezorgd voor wederzijdse contacten. Met de vervaging van de Europese binnengrenzen is er ook op bestuurlijk niveau toenadering gekomen. In 1989 sloot de Provincie West-Vlaanderen een Protocol met het Département du Nord. Het beheer door de Provincie van de opeenvolgende Interreg-programma's met Noord-Frankrijk heeft de contacten met Franse bestuursniveaus nog geïntensifieerd.

Interreg, het Europees steunprogramma voor grensoverschrijdende initiatieven, leidde echter vooral tot concrete initiatieven op het terrein, vooral in de culturele en toeristische sfeer. Die initiatieven en de ermee gepaard gaande contacten hebben mee gezorgd voor een groeiende bewustwording van de mogelijkheden die de grensligging biedt voor onze provincie. Aan de andere kant van de grens ligt een dynamische regio die zware inspanningen levert om los te komen van het grauwe verleden van desindustrialisatie. En niet zonder succes, getuige daarvan nieuwe verkeersinfrastructuur zoals de TGV Nord en de Kanaaltunnel, culturele evenementen als Lille 2004 en de renovatie van oude stadscentra.

Een eerder projectmatige benadering in het raam van Interreg heeft zo zijn beperkingen. Vandaar de nood aan de ontwikkeling van een geïntegreerde visie ten aanzien van Noord-Frankrijk, met bepaling van prioriteiten en concrete acties. Als eerste stap daartoe publiceerde professor Frank Baert (K.U. Leuven) in opdracht van de Provincie en op basis van tien jaar ervaringen in grensoverschrijdende samenwerking een aanzet tot visie en strategie ten aanzien van Noord-Frankrijk.

Op een colloquium georganiseerd door de Provincie op 23 juni 2000 ondersteunde een ruime meerderheid van meer dan 200 vertegenwoordigers van diverse politieke, socio-economische en culturele geledingen uit de provincie de eindtekst. Daarin werd resoluut opgeroepen tot de ontwikkeling van een coherent beleid ten aanzien van Noord-Frankrijk vanuit de overtuiging dat West-Vlaanderen en haar bevolking daarbij te winnen hebben.

Op basis van deze visienota is daarop binnen de Provincie een concreet beleidsplan ten aanzien van Noord-Frankrijk uitgewerkt. Daarbij werden heel wat betrokkenen van binnen en buiten de provinciale diensten gecontacteerd. Op 28 november 2002 keurde de Provincieraad de definitieve tekst unaniem goed.

Dit document wordt niet alleen de leidraad in onze contacten voor grensoverschrijdende samenwerking met de Noord-Franse burens, maar wil ook het Vlaamse en Belgische bestuursniveau binnen hun respectieve bevoegdheidsdomeinen sensibiliseren voor de West-Vlaamse wensen en verwachtingen ten aanzien van Noord-Frankrijk. Daarom is een ruime verspreiding voorzien, in eigen land en over de grens.

Het is tenslotte passend hierbij de leden van de denkgroep Noord-Frankrijk onder het voorzitterschap van de provinciegouverneur, evenals de voorzitter en de leden van de commissie externe betrekkingen van de provincieraad te danken voor de ondersteunde rol die zij vervulden bij de reflectie en opbouw van deze beleidsnota. De bijdrage van de provinciale Dienst Externe Relaties was inspirerend én bepalend voor dit hele project.

**Strategisch plan voor de grensoverschrijdende
samenwerking met Noord-Frankrijk**

Motivering	7
Beperkingen	11
Huidige toestand	13
Kansen en bedreigingen	15
Visie en doelstellingen	17
Concrete acties	19
1 Welvaart en welzijn in West-Vlaanderen verhogen	19
2 Kwaliteit van de leefomgeving verhogen	33
3 Positie van West-Vlaanderen in Europa versterken	40
4 Gemeenschappelijke belangen van de grensregio maximaal behartigen	48
Realisatie	55
Overzichtstabellen	57
Prioriteiten	63

Motivering

West-Vlaanderen heeft 50 kilometer gemeenschappelijke grens met Noord-Frankrijk en de vele Vlaamse plaatsnamen over de Schreve herinneren aan eeuwen van gedeelde geschiedenis. Toch is de interesse in samenwerking met Noord-Frankrijk niet in de eerste plaats ingegeven door geografische gegevens of nostalgie. Het is vooral de vervaging van de oude nationale grenzen binnen de Europese Unie, letterlijk tastbaar sinds de invoering van de euro, die mogelijkheden biedt.

Nieuwe, grensoverschrijdende regio's zijn in wording, en dat niet alleen met onze provincie. In het oosten van het land ontstaat een grensoverschrijdend stedelijk netwerk in het gebied Hasselt-Luik-Aken-Maastricht. In het buitenland zijn er voorbeelden als Kopenhagen-Malmö en Barcelona-Montpellier.

In West-Vlaanderen is die grensoverschrijdende dynamiek zonder twijfel het meest zichtbaar in het Kortrijkse, dat praktisch één aaneengesloten verstedelijkt gebied vormt met Moeskroen-Tourcoing-Roubaix-Rijsel. Het beleid aan weerszijden van de grens heeft een invloed op de andere kant. De realisatie van de ambitie van Rijsel om tot een grensoverschrijdende metropool uit te groeien hangt mee af van de keuzes die aan deze kant van de grens worden gemaakt.

Voor Kortrijk en de rest van Zuid-West-Vlaanderen is die metropoolvorming geen proces van ondergaan, maar van participeren. De intercommunales van de arrondissementen Kortrijk (Leiedal), Ieper en Roeselare (WVI) hebben al tien jaar geleden een gemeenschappelijke structuur opgezet met de collega's uit Komen-Moeskroen (I.E.G.), Doornik (IDETA) en Rijsel (Lille Métropole Communauté Urbaine) om de uitbouw van de grensoverschrijdende metropool te bevorderen, de Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunales (GPCI, COPIT in het Frans).

Euralille, het nieuwe Rijsel

In hun project Grootstad – een tweetalig letterwoord dat staat voor grensoverschrijdend ontwikkelings- en ordeningsschema – geven zij aan wat metropolen en metropoolgebieden zijn:

Ze concentreren een hoge toegevoegde waarde, met hoofdkantoren van mondiale bedrijven en een sterke concentratie van zakelijke diensten op internationaal niveau. De kwaliteit van het cultureel en historisch patrimonium en van het stedelijk en natuurlijk landschap is een steeds belangrijker troef voor de metropolen, zowel voor hun toeristische attractiviteit, hun economische vitaliteit als hun internationale uitstraling. Door de tertiaïrisering en mondialisering van de economie en de nieuwe communicatiemogelijkheden hebben de metropoolgebieden, ondanks de desindustrialisatie, hun relatieve economische positie ten opzichte van andere Europese regio's versterkt: ze vormen tot op vandaag de belangrijkste knooppunten van economische informatie, van onderzoek en vernieuwing.

Critici zullen opmerken dat Rijsel en omgeving (nog) niet presteert zoals Brussel, nochtans een vergelijkbaar metropoolgebied: minder Europese en mondiale hoofdkantoren, geringe internationale bekendheid, beperkt aanbod vier- en vijfsterrenhotels etc. Daar staat tegenover dat niemand kan ontkennen dat er de jongste jaren een opmerkelijke dynamiek uitgaat van Rijsel, gesymboliseerd door de hogesnelheidstrein, waardoor Rijsel op 40 minuten ligt van Brussel, 1 uur van Parijs en Roissy-Charles de Gaulle en 2 uur van Londen.

De invloed van de metropoolvorming rond Rijsel gaat trouwens verder dan Zuid-West-Vlaanderen of, over de taalgrens, het westen van Henegouwen. Zo is Rijsel ook voor een groot deel van Oost-Vlaanderen het voor de hand liggend hst-knooppunt, veeleer dan Brussel. Franse hypermarktketens maken tot in Brussel reclame voor hun vestigingen in Rijsel, maar ook Duinkerke. In de Noord-Franse pers wordt de luchthaven Lille-Lesquin voorgesteld als 'de tweede luchthaven van België'. En in zijn *Projet de schéma directeur* mikt Rijsel resoluut op complementariteit met de Europese hoofdstad Brussel.

Elders in de West-Vlaamse grenszone is de intensiteit in contacten met Noord-Frankrijk een stuk geringer, maar daarom niet minder waardevol en noodzakelijk. In de Westhoek is er vooral belangstelling voor samenwerking met de burens van *la Flandre intérieure* rond gemeenschappelijke uitdagingen als landbouw, leefbaarheid van plattelandsdorpen, waterbeheer en toerisme. Beide gebieden hebben voor een stuk dezelfde socio-economische en landschappelijke kenmerken. Samenwerking kan dan ook voor beide regio's een meerwaarde bieden.

De Kust is weer een ander gebied, met eigen socio-economische en ecologische kenmerken. Tot voor enkele jaren stond de sterke toeristische ontwikkeling van de West-Vlaamse kustzone in schril contrast met het zeer bescheiden recreatief aanbod aan de andere kant van de grens. De opening van de Kanaaltunnel, de aanleg van de kustautosnelweg A18 en de industriële en commerciële ontwikkeling van de havenstad Duinkerke hebben echter gezorgd voor meer contacten tussen beide kustzones.

Voor de bestaande bestuursniveaus, ontstaan binnen nationale grenzen, is die grensoverschrijdende regiovorming een nieuw fenomeen dat nog niet altijd goed kan worden ingeschat. Niet toevallig allicht is de bewustwording het grootst bij de betrokken lokale of bovenlokale besturen, zoals de provincies. In zijn algemene beleidsnota merkt het West-Vlaams provinciebestuur op dat Noord-Frankrijk de voorbije vijftien jaar in een uitdagende buur met grote ambities veranderde en dat Rijsel voelbaar evolueerde tot een snelgroeijende, grensoverschrijdende metropool. Vandaar de wens om een beleidsplan op te stellen waarin wordt aangegeven wat de provincie wil bereiken in de samenwerking met Noord-Frankrijk.

Maar de provincie als bestuurlijke autoriteit kan die ambities niet alleen waarmaken. Daarvoor is medewerking en steun nodig van andere partners (onderwijsinstellingen, culturele verenigingen, socio-economische belangengroepen etc.) en van andere overheden. De ontwikkeling van een beleidsvisie vanuit West-Vlaanderen is dan ook maar een stap naar een visievorming vanuit heel Vlaanderen, om ten slotte uit te monden in een grensoverschrijdende visie van Noord-Frankrijk en Vlaanderen samen.

Winkelcentrum in Coquelles

De Préfecture van de Nord-Pas-de-Calais

Beperkingen

Samenwerking is mooi, maar vereist een niet aflatende inspanning. De verschillen in administratieve en bestuurlijke procedures, gewoontes en structuren tussen Vlaanderen en Noord-Frankrijk zijn zeer groot. Ook de manier van werken, van beslissingen nemen en van omgaan met elkaar verschilt soms grondig.

Net als België heeft Frankrijk de voorbije decennia wijzigingen in zijn staatsstructuur ondergaan in het raam van de regionalisering, die een breuk betekende met eeuwen van centralisering. Maar onder meer via de begroting heeft „Parijs” toch nog steeds een belangrijke vinger in de pap. De bevoegdheidsverdeling tussen het departement, de regio en de *préfecture*, de vertegenwoordiging van „Parijs”, is voor buitenlandse partners niet altijd even duidelijk.

Bovendien stemmen de bevoegdheden aan weerszijden van de grens vaak niet overeen. Het departement is niet gelijk aan de provincie bij ons, een Franse regio heeft veel minder autonomie dan de Vlaamse Gemeenschap. De *communautés urbaines* in Frankrijk, zoals die van Rijsel en Duinkerke, zijn de jongste jaren dan weer uitgegroeid tot een belangrijk bestuursniveau.

Verder is de politiek in Frankrijk alomtegenwoordig, meer dan dit in Vlaanderen het geval is. Waar bij ons, in een meer Noord-Europese traditie, politieke instanties zich veeleer beperken tot de vastlegging van de grote lijnen, moeten in Frankrijk ook vaak details politiek worden gevalideerd. Die politieke validering, gekoppeld aan de moeilijke bevoegdheidsverdeling, leidt in veel gevallen tot een tijdrovend proces.

Een verandering van politieke meerderheid in Parijs kan ingrijpende gevolgen hebben in overheidsdiensten allerhande, waardoor vertrouwde gesprekspartners plots van functie veranderen. Maar eens alle Franse neuzen in dezelfde richting staan, kan het snel gaan en is geld vaak minder een probleem dan bij ons. Illustratief hiervoor zijn de grote infrastructuurwerken die de voorbije 20 jaar zijn uitgevoerd in Frankrijk, ook in het noorden.

Ook het sterke Franse zelfbewustzijn is een gegeven waar Vlamingen vreemd tegenaan kunnen kijken. Gesterkt door het verleden van wereldmogendheid, de economische draagkracht en de grote culturele uitstraling van Frankrijk zien de bewoners hun eigen land als maatstaf. De onmiskenbare interesse vanuit Noord-Frankrijk voor grensoverschrijdende samenwerking doet daar weinig aan af.

Last but not least, de samenwerking met Noord-Frankrijk wordt bemoeilijkt door de taalbarrière. Die taalbarrière zal trouwens niet kleiner worden. De interesse voor het Nederlands is misschien groeiende in Noord-Frankrijk, maar tot een veralgemeende, al was het maar passieve kennis van het Nederlands, zal het wel nooit komen. In Vlaanderen gaat de kennis van het Frans dan weer achteruit. Veel Vlaamse jongeren drukken zich beter uit in het Engels dan het Frans.

In de praktijk verlopen de informele contacten praktisch uitsluitend in het Frans, wat voor veel Vlamingen toch een rem betekent. Alle communicatie vanuit samenwerkingsverbanden naar de buitenwereld gebeurt wel in de twee talen. Ook op formele gelegenheden zijn Frans en Nederlands gelijkwaardig. Zonder dit wederzijds respect is duurzame samenwerking niet mogelijk.

De permanente beklemtoning van de gelijkwaardigheid van de twee talen in structurele samenwerkingsverbanden blijft niet zonder resultaat. Zo werft de GPCI enkel tweetalige mensen aan.

Veel Fransen tanken in West-Vlaamse benzinestations

Huidige toestand

Dat grensoverschrijdende samenwerking op bestuurlijk niveau slechts langzaam vorm krijgt, heeft niet verhinderd dat er altijd nauwe contacten zijn geweest op het terrein. Tot een heel eind na de Tweede Wereldoorlog gingen vele duizenden West-Vlamingen werken in de Noord-Franse industrie en landbouw. Nu is de trend veeleer omgekeerd en komen enkele duizenden Franse werknemers in de West-Vlaamse industrie werken. Ook in de horeca aan de Westkust werken heel wat Noord-Fransen.

De consumenten hebben niet gewacht op de invoering van de euro om over de grens te gaan winkelen of zich te ontspannen. Tankstations in de West-Vlaamse grensstreek leven van Franse automobilisten, in West-Vlaamse pretparken is praktisch de helft van de bezoekers Frans en Noord-Franse jongeren gaan in de weekends in groten getale uit over de grens.

In de winkelstraten van Rijsel valt op zaterdagmiddag dan weer veel West-Vlaams te horen, op de parkings van de hypermarkten juist over de grens staan opvallend veel wagens met Belgische nummerplaat. Een derde van de reizigers die op- of afstappen in Lille-Europe, het nieuwe hst-station in Rijsel, zijn Belgen.

Voor West-Vlaamse bedrijven is Noord-Frankrijk niet alleen een belangrijke afzetmarkt, maar ook een geliefkoosde investeringsplaats als toegangspoort tot Frankrijk en Zuid-Europa met bovendien veel beschikbare bedrijfsterreinen en lagere loonlasten. Naar schatting 10.000 Noord-Fransen werken in Franse vestigingen van Belgische, vaak West-Vlaamse, bedrijven. Op cultureel vlak bestaat er al heel wat uitwisseling.

Die contacten op het terrein zijn er vooral van onderuit gekomen, zonder veel visie of beleid. Daar is op zich niets mis mee, maar allicht gaan op die manier kansen verloren op een ogenblik dat de Europese binnengrenzen vervagen. In het vooruitzicht van „Europa '92”, de doelstelling om de economische en sociale binnengrenzen in de Europese Unie op te heffen, en de start van Interreg, een Europees subsidieprogramma voor samenwerking tussen grensregio's, zijn dan ook initiatieven genomen, zowel door gemeenten, de provincie en het Vlaams Gewest als door particuliere instanties, om tot structurele contacten te komen met partners aan de andere kant van de grens.

De provincie West-Vlaanderen sloot in 1989 een samenwerkingsakkoord met het Département du Nord dat samenwerkingsinitiatieven en structureel overleg op een aantal terreinen voorzag. Een jaar later ondertekende Vlaanderen met de Région Nord-Pas de Calais een gemeenschappelijke verklaring, waarop minister-president Patrick Dewael voortbouwde bij zijn bezoek aan Rijsel begin 2001 om ook af te spreken over structureel overleg, dat echter nog concreet vorm moet krijgen. Begin jaren '90 kwam er ook een Euroregio tot stand tussen de drie Belgische gewesten, Nord-Pas de Calais en Kent.

In oktober 1991 richtten vijf Vlaamse, Waalse en Franse intercommunales de GPCI op, de Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunales. Het ging om de WVI (voor arrondissementen Ieper en Roeselare), Leiedal (arrondissement Kortrijk), IDETA (arrondissement Doornik), IEG (Moeskroen, Komen-Waasten en Estaimpuis) en Lille Métropole Communauté Urbaine (namens 87 gemeenten uit het arrondissement Rijsel). Sinds september 2000 heeft de GPCI ook een eigen juridische structuur (naar Frans recht) waar de Vlaamse intercommunales eerlang ook volwaardig deel moeten kunnen van uitmaken. De GPCI is een tot nu toe unieke poging om samen, grensoverschrijdend te beslissen en te handelen.

Niettemin moet worden vastgesteld dat bij de uitwerking van het beleid aan weerszijden van de grens vaak nog te weinig rekening wordt gehouden met de plannen en voornemens aan de overkant van de grens. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bij voorbeeld gaat grotendeels voorbij aan de metropoolvorming rond Rijsel en haar invloed op Zuid-West-Vlaanderen. De neiging tot centralisme is immer aanwezig, niet alleen bij de overheid in de strikte zin van het woord trouwens. De NMBS hangt affiches in het station van Kortrijk, op een boogscheut van Rijsel gelegen, waar reclame wordt gemaakt voor de hst die op 38 minuten van Brussel naar Rijsel rijdt.

Interreg heeft onmiskenbaar een belangrijke impuls gegeven aan de samenwerking tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Onder Interreg I en II werden alles samen zo'n 150 grensoverschrijdende projecten mee gefinancierd door Europa, de provincie en het Vlaams Gewest. De meeste projecten werden gerealiseerd in de domeinen toerisme, milieu en cultuur. Hoe groot de verdiensten van Interreg I en II ook waren, bij de start van Interreg III heerst het gevoel dat er tot nu toe te veel projectmatig is gewerkt. Sommige projecten zagen het levenslicht omdat er nu eenmaal geld beschikbaar was, en minder omdat ze een reële meerwaarde boden.

Bedoeling is om de middelen van Interreg III – grosso modo 11,5 miljoen euro voor de Vlaamse kant – meer gericht aan te wenden, afhankelijk van de prioriteiten die we zelf verwezenlijkt willen zien met Noord-Frankrijk. Europa zelf zet trouwens ook aan tot een meer geïntegreerde en gecoördineerde aanpak, onder meer door de samenvoeging van drie verschillende Interreg-programma's tot één programma voor de hele Frans-Belgische grenszone, zijnde Interreg III Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen. Dat heeft als concreet gevolg dat voortaan ook Waalse partners bij Frans-Vlaamse projecten kunnen worden betrokken, wat van belang is voor Zuid-West-Vlaanderen.

Bij de selectie van projecten is het grensoverschrijdend karakter en het vooruitzicht op een duurzame samenwerking zeer belangrijk. De domeinen waarop kan worden samengewerkt, zijn zeer uitgebreid. Net zoals onder Interreg I en II staat de provincie West-Vlaanderen ook nu weer in voor de coördinatie, het beheer en de administratieve ondersteuning aan Vlaamse kant.

Waterbeheersingsproject in de Franse Moeren

Kansen en bedreigen

Na drie eeuwen van bestuurlijke scheiding vervagen de nationale grenzen en komen twee, binnen de eigen landsgrenzen perifeer gelegen gebieden, centraal te liggen in de vierhoek Londen-Parijs-Randstad-Ruhr, een van de economisch meest ontwikkelde en dynamische gebieden in Europa. De metropoolvorming rond Rijsel, maar ook de ontwikkeling van de havens van Duinkerke en Zeebrugge, de realisatie van de Kanaaltunnel met de groeiende goederentrafiek van en naar Engeland en zelfs de toeristische valorisering van plattelandsgebieden als de Westhoek zijn niet los te zien van die veranderende omgeving.

De boven geschetste evolutie biedt duidelijk kansen (economische ontwikkeling, schaalvoordelen, culturele uitstraling, toegang tot infrastructuur), maar kan ook gevaren inhouden (sterkere concurrentie, criminaliteit, vrees voor minorisering).

Om die kansen en bedreigingen goed te kunnen beoordelen, is het nodig dat we de sterktes en zwaktes van West-Vlaanderen kennen. Steunend op vaststellingen in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen en in de strategie tot 2010 van de GOM West-Vlaanderen, kunnen we die als volgt samenvatten.

Sterktes zijn:

- het ondernemingsinitiatief en de werkhouding van de bevolking, resulterend in een dynamische en exportgerichte economie die vooral steunt op kleine en middelgrote ondernemingen;

De grensoverschrijdende duinengordel aan de Westkust

- een gunstig woonklimaat;
- dicht netwerk van stedelijke centra met goed uitgebouwde sociale, culturele en medische infrastructuur;
- hoogstaand niveau van algemeen en technisch onderwijs;
- de centrale ligging binnen de vierhoek Londen-Parijs-Randstad-Ruhr, in de nabijheid van Brussel als belangrijk beslissingscentrum en met een zeehaven met toekomstperspectieven, en dat zonder dagelijkse files;
- sterk toeristisch potentieel met vooral de Kust, de Westhoek en Brugge.

De zwaktes zijn in zekere zin de keerzijde van de sterktes:

- beperkte aanwezigheid in nieuwe industriële en tertiaire sectoren;
- grote druk op het milieu (uitputting grondwater, mestoverschotten, schaarse open ruimte etc.);
- geen grootstedelijk gebied met internationale uitstraling en bijbehorende dienstverlening;
- hoger en universitair onderwijs minder sterk uitgebouwd;
- beperkte verkeersinfrastructuur (geen hst-station of grote luchthaven);
- te weinig innovatie in toeristisch product aan de kust.

Riviertoerisme op de IJzer

Visie en doelstellingen

Een grens is een belemmering en tegelijk een bescherming. Maar in een wereld van groeiende interdependentie wordt die bescherming meer en meer een fictie. Veranderingen aan onze grenzen hebben een invloed op de West-Vlaamse samenleving. Bovendien zijn we van oordeel dat West-Vlaanderen te winnen heeft bij de veranderingen over de grens.

Daarom is de provincie ervan overtuigd dat we de veranderingen niet mogen ondergaan, maar ze integendeel samen met Noord-Frankrijk gestalte moeten geven om onze regio te versterken. Vertrekpunt voor die grensoverschrijdende samenwerking is het streven naar de creatie van meerwaarde voor de eigen streek, op basis van gelijkwaardigheid tussen de partners aan weerszijden van de grens.

Volgens de klassieke definitie komt grensoverschrijdende samenwerking in essentie neer op het leren van elkaar (uitwisseling), het benutten van schaalvoordelen, het inspelen op evoluties in het buurland die een belangrijke impact hebben op het grensgebied en het wegwerken van grensoverschrijdende problemen. Die definitie gaat uit van een vrij statische toestand, waarbij de grensoverschrijdende samenwerking wel interessant is, maar toch grotendeels vrijblijvend.

Tussen Noord-Frankrijk en West-Vlaanderen ontstaat echter een nieuwe realiteit die een meer dynamische, proactieve benadering vereist. Het komt er minder op aan van elkaar te leren, dan wel elkaar te stimuleren. Voor beide partners is de grensoverschrijdende regiovorming een nieuw gegeven. De schaalvoordelen moeten niet worden benut, ze moeten worden gecreëerd, bij voorbeeld inzake infrastructuur waarvoor in het dichtgebouwde West-Vlaanderen nauwelijks nog plaats is. De evoluties in het buurland helpen we voor een stuk zelf maken.

In zijn syntheserapport over 10 jaar grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk (juni 2000), dat binnen de provincie op ruime instemming kon rekenen, gaf professor Frank Baert aan dat het beleid ten aanzien van Noord-Frankrijk vier doelstellingen moet nastreven:

- bijdragen tot de welvaart en het welzijn van West-Vlaanderen;
- kwaliteit van de leefomgeving verhogen;
- positie van West-Vlaanderen in Europa versterken;
- gemeenschappelijke belangen van de grensregio maximaal behartigen.

Hij reikte tevens zeven strategische krachtlijnen en kritische succesfactoren aan om die doelstellingen te realiseren:

- Eigen sterktes verder ontwikkelen: in de competitieve context van Europa komt het er op aan onze eigen regio zo sterk mogelijk te maken. Het is niet interessant om vanuit een zwakke positie met Noord-Frankrijk te onderhandelen.
- Complementariteit zoeken: de onderlinge concurrentie neemt niet weg dat er terreinen zijn waarop beide partners elkaar kunnen aanvullen.
- Samenwerking stimuleren: samenwerking is allicht het belangrijkste middel om de bovengenoemde doelstellingen te bereiken, maar vergt veel energie. Daarom moeten keuzes worden gemaakt. Om die keuzes met kennis van zaken te kunnen maken, is het heel belangrijk de nodige informatie te verzamelen.
- Betrokkenheid creëren: grensoverschrijdende samenwerking heeft op langere termijn slechts kans op slagen indien zo veel mogelijk mensen gemobiliseerd worden.

- Inspelen op de metropoolvorming: dat houdt in dat we een actieve rol willen spelen in het proces van metropoolvorming omdat we van oordeel zijn dat het een interessante kans biedt om een nieuwe dynamiek te geven aan de eigen regio. Het betekent geenszins dat we ons alles laten opdringen vanuit Franse hoek, integendeel. De aantrekkingskracht van de Frans-Belgische metropool wordt precies bepaald door de sterkte van elk van de deelgebieden.
- Werken aan structuren: om goed grensoverschrijdend te kunnen werken, moeten we ook over de gepaste juridische structuren beschikken.
- Knelpunten aanpakken: de wil tot samenwerking doet de knelpunten niet vanzelf verdwijnen. Pas door ze te onderkennen, kan worden geprobeerd ze weg te werken of minder nijpend te maken.

In wat volgt zijn de vier hoofddoelstellingen geconcretiseerd in een aantal deeldoelstellingen. Met de zeven bovengenoemde strategische krachtlijnen in het achterhoofd zijn die deeldoelstellingen verfijnd tot richtlijnen voor acties, met concrete accenten voor de komende jaren.

De West-Vlaamse Heuvels: de Kemmelberg

1 Welvaart en welzijn in West-Vlaanderen verhogen

Ieder beleid, ook het grensoverschrijdende, hoort er op gericht te zijn de welvaart en het welzijn in de eigen streek te bevorderen. Dat impliceert dat we niet samenwerken om samen te werken, maar omdat we menen er baat bij te hebben. De bepaling van die baat is het voorwerp van politieke keuzes.

Indeling

1. Economische weefsel versterken
2. Arbeidsmarkt „ontgrenzen”
3. Mobiliteit verbeteren
4. Toeristische troeven valoriseren
5. Duurzame landbouw bevorderen
6. Dagelijkse dienstverlening over de grens gemakkelijker maken

1.1 Economisch weefsel versterken

Situering

Hoewel er binnen West-Vlaanderen niet onaanzienlijke subregionale verschillen zijn in economische prestaties – bij voorbeeld arrondissement Kortrijk tegenover arrondissement Oostende – kunnen we toch zeggen dat onze provincie economisch beduidend beter scoort dan Noord-Frankrijk: hoger inkomen per hoofd van de bevolking, hogere toegevoegde waarde per werknemer, beduidend lagere werkloosheid.

In de hele Frans-Belgische grenszone is West-Vlaanderen de enige regio met een inkomen per hoofd dat hoger ligt dan het gemiddelde in de Europese Unie. Veel West-Vlaamse bedrijven zijn toeleveranciers van grote bedrijven in Noord-Frankrijk, bij voorbeeld in de autobouw, of hebben zelf vestigingen in Noord-Frankrijk.

Het gevaar van die overtuigende gegevens is dat ze tot een zekere zelfgenoegzaamheid gaan leiden, tot een gevoel van „wie doet ons wat”. Dat fenomeen staat in de economie bekend als de wet van de remmende voorsprong: we zijn de beste, we kunnen verder doen zoals we bezig zijn. In het streekcharter voor het arrondissement Kortrijk (juni 1999) waarschuwt professor Wim Vanhaverbeke tegen deze houding en ook de GOM West-Vlaanderen ziet in haar strategie West-Vlaanderen 2010 nieuwe uitdagingen op ons af komen.

De welvaart van West-Vlaanderen, en zeker van Zuid-West-Vlaanderen, de streek die onmiddellijk grenst aan de groeipool Rijsel, is traditioneel gestoeld op het dynamisme van de streekeigen bedrijven (endogene groei). Ook de arbeid is streekeigen, met een lange traditie van ambachtelijke en technische vaardigheden en een hoge arbeidsethos. De onderlinge concurrentie tussen de kmo's is groot, wat leidt tot flexibiliteit en klantgerichtheid.

Maar de grenzen van de endogene groei zijn stilaan bereikt, en dat los van de ontwikkelingen in Noord-Frankrijk. Er zijn natuurlijke grenzen, in de eerste plaats de beperkte ruimte. De dichtbevolkte regio wordt geconfronteerd met het probleem dat er naast een performante industrie ook nog heel wat land- en tuinbouwactiviteit bestaat en dat de vraag naar ruimte voor recreatie groeit. Uitbreiding van de ene sector gaat meestal ten koste van de andere. Binnen West-Vlaanderen wordt het ook steeds moeilijker om hooggeschoolde arbeidskrachten te vinden.

Verder is er de overheid die de omgeving bepaalt waarbinnen wordt ondernomen, via enerzijds beperkingen (belastingen, milieunormen, sociale bijdragen etc.) en anderzijds kansen (onderwijsaanbod, infrastructuur etc.). Naarmate de internationale concurrentie toeneemt, kunnen die beperkingen als te knellend of die kansen als te gering worden ervaren. De delocatie van bedrijven naar Henegouwen en Noord-Frankrijk is daar de meest treffende illustratie van, ook al blijkt uit cijfers van de GOM dat het bij delocatie naar Noord-Frankrijk in de meeste gevallen gaat om uitbreiding of de oprichting van een nieuwe activiteit, veeleer dan om een pure verhuis. In ieder geval is duidelijk dat bij het werk maken van de economische ontwikkeling de overheid, op alle niveaus, moet worden betrokken.

Ten slotte zijn er de economische ontwikkelingen zelf die nopen tot bijsturing van het traditionele groeimodel. We evolueren van een industriële naar een kenniseconomie. Talentvolle, technisch geschoolde arbeid is in steeds meer sectoren niet langer voldoende om competitief te blijven. Niet alleen productie, maar ook onderzoek en ontwikkeling, design, logistiek en marketing zijn belangrijke elementen in een bedrijfsstrategie. Hoogwaardige dienstverlening op die vlakken is slechts mogelijk door netwerkvorming, ondersteund door universitaire centra of gespecialiseerde hogescholen. De onderlinge concurrentie tussen bedrijven moet daarom niet verdwijnen, maar worden bijgestuurd door een gezonde dosis coördinatie en samenwerking.

concentratie van kantooractiviteiten in de metropool zal automatisch een vraag naar gespecialiseerde diensten doen ontstaan. Gegeven de traditie van flexibiliteit, meertaligheid en snelle, klantgerichte service liggen hier zeker kansen voor West-Vlaanderen, en in de eerste plaats de streek Ieper-Roeselare-Kortrijk, gelegen op een boogschuit van Rijsel. Die nieuwe dienstverlenende bedrijven kunnen meteen ook de bestaande industriële bedrijven in West-Vlaanderen helpen versterken.

Op die manier ondergaat West-Vlaanderen de metropoolvorming niet, integendeel, ze helpt ze mee vorm geven. Het is niet de bedoeling dat de overheid in de plaats treedt van de bedrijven om een blik over de grens te werpen. Initiatieven als bedrijvencontactdagen, infopunten bij Kamers voor Handel en Nijverheid of euroloketten bij beroepsfederaties of sociale partners helpen de drempel verlagen en moeten dan ook worden voortgezet.

Maar de ambitie moet wel verder reiken. De provincie wil helpen gunstige omgevingsfactoren te creëren die ondernemingen toelaten de evolutie in Noord-Frankrijk aan te grijpen om de nodige hervormingen door te voeren.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Ondersteuning van professionalisering van bedrijven.
- ✓ Barrières voor grensoverschrijdend ondernemen zoveel mogelijk wegnemen.
- ✓ Kennisinfrastructurele voorzieningen uitbouwen tot enkele goed gekozen centers of excellence met regionale en internationale uitstraling.
- ✓ Bewustmaking bij hogere overheden van specifieke knelpunten in de regio, zoals beperkte voorraad bedrijventerreinen, de complexe milieuwetgeving of de lagere loonlasten in Frankrijk.
- ✓ Aandacht voor een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Grensoverschrijdend onderzoek naar de wijze waarop de kwaliteit van bedrijventerreinen kan worden verhoogd en hoe bestaande bedrijfsterreinen kunnen worden gerevitaliseerd.
- ✓ Administratieve belemmeringen voor de grensoverschrijdende economische integratie zoveel mogelijk wegnemen. In het Frans-Vlaamse deelprogramma van Interreg III Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen is de doelstelling opgenomen om 2.000 à 3.000 bedrijven te informeren en/of te begeleiden bij hun grensoverschrijdende ontwikkeling.
- ✓ Onderzoek voeren naar de behoeften van het bedrijfsleven aan research en ontwikkeling enerzijds en het aanbod van laboratoria en onderzoekscentra anderzijds in West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Dit kan het best worden gerealiseerd per sector. In de eerste plaats kan worden gedacht aan de textielsector, die sterk is vertegenwoordigd aan beide zijden van de grens. In het Frans-Vlaams deelprogramma van Interreg III is de doelstelling opgenomen om aan 50 à 100 bedrijven steun te verlenen bij de technologische aanpassing.
- ✓ In kaart brengen van het economisch beleid aan weerszijden van de grens.

Op langere termijn:

- ✓ Nagaan in welke mate bedrijfsterreinen over de grens als uitwijkmogelijkheden voor West-Vlaamse bedrijven een zegen of integendeel een bedreiging zijn voor de West-Vlaamse welvaart.
- ✓ Oprichting van „Grensoverschrijdend centrum voor economische observatie” rond de economische realiteit in de grensoverschrijdende metropool. Dit is een voorstel van Grootstad, maar kan best worden uitgebreid naar de hele Frans-Vlaamse grenszone.

1.2 Arbeidsmarkt „ontgrenzen”

Situering

De arbeidsmarkt is op het eerste gezicht het domein bij uitstek waar de complementariteit tussen West-Vlaanderen en Nord-Pas de Calais kan spelen: de werkloosheidsgraad aan deze kant van de grens bedraagt geen 5 procent en in sommige arrondissementen is er ronduit sprake van schaarste op de arbeidsmarkt, terwijl in Noord-Frankrijk 16 procent van de actieve bevolking zonder werk zit. Een derde van de jongeren op de arbeidsmarkt heeft er geen baan.

Op het terrein is er ook sprake van enige complementariteit. Waren er 10 jaar geleden amper Fransen die in West-Vlaanderen werkten, dan lag dat aantal midden 2000 op bijna 3.000. In dezelfde periode is de omgekeerde pendel, van West-Vlaanderen naar Frankrijk, verder afgekalfd tot minder dan 1.000 mensen. Bovendien gaat het meestal om oudere werknemers, wat doet

Meer en meer Franse wagens zijn te vinden op de bedrijfsparkeerplaatsen in West-Vlaanderen

vermoeden dat de grensarbeid van West-Vlaanderen naar Frankrijk stilaan uitdooft. In de mate dat Rijsel meer functies van een metropool gaat vervullen, ontstaat allicht een nieuwe pendelbeweging, maar dan van hooggeschoolden. Opmerkelijk is verder dat er vanuit Henegouwen, dat nochtans ook een aanzienlijke arbeidsreserve heeft, nauwelijks pendel is naar West-Vlaanderen. Een van de verklaringen is allicht dat Henegouwers, in tegenstelling tot Fransen, geen fiscaal voordeel genieten door in Vlaanderen te gaan werken.

Niettemin blijft de pendel van Frankrijk naar West-Vlaanderen al bij al beperkt. Voor een stuk heeft dit te maken met de feitelijke beperking dat er ook aan Franse kant een tekort is aan hooggeschoolde werknemers. De arbeidsreserve bestaat vooral uit laaggeschoolden, vaak jongeren. Maar voor die weinig gekwalificeerde arbeidskrachten blijkt de grens nog steeds een groot obstakel te vormen. Gebrek aan informatie, onvoldoende talenkennis en administratieve complicaties, om maar enkele zaken te noemen, remmen een echte „ontgrensde” arbeidsmarkt af.

Bij het uitstippelen van een beleid om die hinderpalen weg te werken, is een onderscheid te maken tussen de korte termijn en de lange termijn. Wie met de krapte op de West-Vlaamse arbeidsmarkt in de realiteit wordt geconfronteerd (bedrijven, uitzendkantoren, VDAB), wil Fransen zo snel mogelijk, via een aanbod van zeer gerichte taal- en andere cursussen, inzetten.

De demografische evolutie laat echter vermoeden dat er in de toekomst structureel behoefte zal zijn aan arbeidskrachten van buiten de provincie. Volgens de Gentse professor Economische Geschiedenis en Demografie, Chris Vandenbroeke, dreigen er tegen 2025 in Zuid-West-Vlaanderen alleen 32.000 vacatures niet ingevuld te raken. Daarom zijn ook meer structurele maatregelen op langere termijn nodig.

Zo laat de transparantie van de arbeidsmarkt nog veel te wensen over. Het bestaande Eures-netwerk (European Employment Services) schiet te kort omdat het vooral gericht is op mensen die al beslist hebben in het buitenland te gaan werken. Het brede publiek aan beide kanten van de grens kent nauwelijks het jobaanbod aan de overkant. Verder is de mobiliteit een groot probleem, zeker voor die werknemers die niet over eigen vervoer beschikken. Er is ook behoefte aan een breder onderzoek naar de vereisten die bedrijven stellen aan potentiële werknemers en, daarmee samenhangend, de behoefte aan harmonisatie van opleidingen, zodat een vergelijkbare opleiding aan weerszijden van de grens ook dezelfde vaardigheden bijbrengt.

Ten slotte moet er ook een mentaliteitsverandering komen in de hele grensregio. Werken over de grens wordt nog vaak gezien als een noodzakelijk kwaad, zowel bij werknemers als werkgevers. West-Vlaamse bedrijven doen meestal een beroep op Fransen en willen hun aantal zo laag mogelijk houden uit vrees dat anders Vlaamse werknemers vertrekken. De creatie van een aangename woon- en werkomgeving is eveneens een troef om mensen van elders aan te trekken.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ De hindernissen voor een echte grensoverschrijdende arbeidsmarkt zo veel mogelijk wegnemen.
- ✓ Evenwicht op de arbeidsmarkt tussen vraag naar en aanbod van specifieke competenties waar mogelijk herstellen.
- ✓ Kwaliteit en beschikbaarheid van menselijk potentieel in grensstreek verhogen.
- ✓ Instrumenten creëren om arbeidsmarkt nauwkeurig op te volgen.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ In onderwijsinstellingen stageplaatsen over de grens aanbieden, zodat Franse en West-Vlaamse jongeren ervaring kunnen opdoen over de grens.
- ✓ Voldoende aanbod voorzien van praktijkgerichte taallessen Nederlands en Frans voor wie aan de overkant van de grens wil gaan werken. In het Frans-Vlaamse deelprogramma van Interreg III is de doelstelling opgenomen om 5 à 10 taalopleidingen te organiseren.
- ✓ Wederzijdse erkenning van opleidingen en competenties gemakkelijker maken door eenduidige vermelding van inhoud van gevolgde cursussen. Praktisch gezien kan dat ook het best per sector worden georganiseerd.

Op langere termijn:

- ✓ Oprichting van een grensoverschrijdend centrum voor studie- en beroepsoriëntatie, liefst binnen de bestaande Eures-structuur, waar geïnteresseerden a priori een beeld kunnen krijgen, onder meer via website, van het jobaanbod, de vereiste kwalificaties, opleidingen, bezoldigingen en dergelijke aan de andere kant van de grens.
- ✓ Fiscale benadeling uit de weg ruimen voor Belgische werknemers in Frankrijk.

1.3 Mobiliteit verbeteren

Situering

Mobiliteit in grensoverschrijdend opzicht omvat drie aspecten: de complementariteit van de vervoersinfrastructuur aan weerszijden van de grens, de complementariteit van de vervoerdiensten (vooral openbaar vervoer) en ten slotte de toekomstige planning van de logistiek van goederen en personen.

In vergelijking met de meeste andere grensgebieden is de Vlaams-Franse grenszone relatief goed voorzien van grensoverschrijdende vervoerinfrastructuur. Er zijn twee autosnelwegen, de A18 in het noorden en de E17 in het zuiden, één treinverbinding in uurdienst tussen Kortrijk en Rijsel (via het Henegouwse Moeskroen) en een waterweg die bevaarbaar wordt gemaakt voor schepen tot 1.350 ton (de Leie).

In het licht van de sterke groei van het wegverkeer – op de A22 van Rijsel naar Kortrijk is het verkeer op 10 jaar tijd verdubbeld, vooral door het vrachtvervoer – en de aanleg van nieuwe verkeersinfrastructuur juist buiten onze grenzen – Kanaaltunnel en straks Westerscheldetunnel – dreigen die voorzieningen echter onvoldoende te worden. Bovendien is zeker in het openbaar vervoer de grens op veel plaatsen nog een barrière.

Noord-Frankrijk heeft de voorbije tien à vijftien jaar zwaar geïnvesteerd in nieuwe verkeersinfrastructuur, met de Kanaaltunnel en de TGV-Nord als meest bekende voorbeelden. Maar ook de luchthaven Lille-Lesquin is in volle ontwikkeling en het autowegennet is flink uitgebreid (A16, A26, straks allicht A24). Rijsel lag reeds aan de centrale noord-zuidas van de E17, door de concentratie van het verkeer van en naar Engeland via Calais ligt de regio Nord-Pas de Calais nu ook aan een drukke oost-westas van Londen naar het zuiden en het oosten van Europa.

Die nieuwe infrastructuur creëert tegelijk kansen en bedreigingen voor West-Vlaanderen. Kansen, omdat West-Vlamingen een hst-knooppunt aan de achterdeur hebben. Een derde van de reizigers in het nieuwe hst-station Lille-Europe zijn Belgen. Ook de luchthaven Lille-Lesquin mag zich vreugden in een groeiende belangstelling uit het westen van België. Dank zij de A18 ligt Veurne op pakweg een half uur van de Kanaaltunnel. En naarmate omleidingswegen (voies de contournement) rond Rijsel vlotter doorgaand verkeer mogelijk maken, maakt dat ook het verkeer tussen West-Vlaanderen en de rest van Frankrijk gemakkelijker.

Bedreigingen, omdat West-Vlaanderen het zich niet kan veroorloven, al was het maar relatief, minder goed bereikbaar te zijn. De internationale ontsluitingsfunctie van de provincie neemt toe als gevolg van de economische en maatschappelijke schaalvergroting in een Europa zonder grenzen. De ontwikkeling van de Zeebrugse haven en in mindere mate de Oostendse haven en luchthaven en nieuwe infrastructuur buiten onze grenzen, zoals de reeds genoemde Kanaaltunnel en Westerscheldetunnel, versterken die trend nog. West-Vlaanderen kent niet de structurele files in het woon-werkverkeer zoals in Antwerpen, Brussel of Rijsel, maar de drukte op de wegen is de jongste jaren wel fel toegenomen (zie rede gouverneur voor provincieraad 08/10/2001).

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Zich inschrijven in de doelstellingen van het ontwerp van Mobiliteitsplan Vlaanderen.
- ✓ Overleg organiseren met Noord-Frankrijk naar aanleiding van concrete projecten of plannen.
- ✓ Opvolgen van Franse plannen voor een autoroute ferroviaire voor het vrachtverkeer tussen Noordzeehavens en Zuid-Europa, voor een derde Parijse luchthaven in Chaulnes (Somme) en voor een waterweg tussen het Seine-bekken en Noord-Frankrijk.

HST-verbindingen in Noord-Frankrijk: station van Duinkerke

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Studie naar verbetering aanbod openbaar vervoer tussen West-Vlaanderen en Rijselse agglomeratie, in de eerste plaats via bestaande spoorlijn Kortrijk-Rijsel maar ook onderzoek naar alternatieven zoals bus of trein-tram [tussen Rijsel en Comines (F), met mogelijke doortrekking naar Komen (B)].
- ✓ Overleg met Fransen over de toekomstige functie van N58 tussen Armentières, aan de Franse A25, en Geluwe, aan de Belgische A19.
- ✓ Onderzoek naar opwaardering N38 van Poperinge tot de A25 Rijsel-Duinkerke, als derde belangrijke as tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, na E17 en A18.
- ✓ Beslissing omtrent de aansluiting van de westelijke omleiding van Menen (N338d) naar Halluin via een nieuwe brug over de Leie op de grens van Menen en Wervik.

Op langere termijn:

- ✓ Onderzoek naar de kansen van een grensoverschrijdende spoorverbinding langs de kust, zowel voor toeristisch verkeer (trein of tram) als voor het goederenverkeer (vertakking van IJzeren Rijn). In het raam van het Contrat de plan Etat-Région wordt aan Franse kant al een onderzoek gevoerd naar een eventuele heropening en bijbehorende modernisering van de bestaande spoorlijn Duinkerke-Adinkerke.
- ✓ Tot grensoverschrijdend denkwerk komen over de hiërarchie van ons wegennetwerk in de grenszone.

1.4 Toeristische troeven valoriseren

Situering

Toerisme is niet alleen een belangrijke economische sector in onze provincie, vooral aan de Kust en in Brugge. Een sterk toeristisch aanbod is ook een belangrijk element in de algemene aantrekkingskracht van een regio. West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk hebben allebei deelgebieden met een zeer verscheiden aanbod, marketingbeleid en doelpubliek. De overeenstemming met streken over de grens is vrij gering, behalve tussen de Westhoek en Frans-Vlaanderen. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn om van het hele grensgebied één toeristische regio te maken.

Die vaststelling neemt niet weg dat er wel degelijk ruimte is voor grensoverschrijdende samenwerking. Elk van de partners heeft er inderdaad baat bij als de andere zijn aanbod versterkt, des te meer omdat er gemeenschappelijke troeven zijn, zoals de vele waterlopen en de kunststeden. Voor de ontwikkeling van het toerisme in de Westhoek bij voorbeeld is het belangrijk dat bezoekers de grens over kunnen. Een winkelnamiddag in Rijsel of een fiets- of autotocht in Frans-Vlaanderen biedt een extra dimensie aan een weekendje Westhoek. Omgekeerd versterkt de nabijheid van steden als Veurne en Ieper de toeristische aantrekkingskracht van Flandre intérieure en maritime.

Daarom is het belangrijk dat er aan beide kanten van de grens een goed toeristisch product bestaat. De verhoging van de kwaliteit van het grensoverschrijdend toeristisch aanbod is dan ook een eerste aandachtspunt.

Omdat het toerisme nog steeds groeit in Europa, wordt het van groeiend belang de komende jaren om de toeristische stromen in goede banen te leiden. Veel toeristische trekpleisters hebben

nu al af te rekenen met oververzadiging, waardoor de toeristische attractie zelf dreigt ten onder te gaan. Visitor management wordt een noodzaak om onze culturele en ecologische rijkdommen voor toekomstige generaties te vrijwaren. De gezamenlijke ontwikkeling van een duurzaam toerisme, met respect voor de natuurlijke en culturele omgeving, is een tweede aandachtspunt.

Samenwerken betekent ook uitwisselen: uitwisseling van ideeën en ervaringen om uiteindelijk ook bezoekers uit te wisselen. Onophoudelijk moet er naar elkaar verwezen worden. Tegelijk kunnen we proberen de gemeenschappelijke problemen samen op te lossen door een beroep te doen op specialisten die van elders komen. Het derde aandachtspunt is dan ook een systematische grensoverschrijdende uitwisseling tot stand te brengen.

In diezelfde geest blijft het belangrijk om grensoverschrijdende netwerken tot stand te brengen, zoals dat reeds met succes is gedaan rond het thema Versterkte Steden. De talrijke en gevarieerde vormen van toerisme aan beide kanten van de grens bieden daar zeker kansen toe: strandvakanties, plattelandstoerisme, herinneringstoerisme (vooral W.O. I), congres- en zakentoeerisme, cultuurtoerisme, recreatief toerisme (varen, fietsen, ruitersport) etc.

Dank zij Interreg is al heel wat ervaring opgedaan op het vlak van toeristische samenwerking, vaak in heel concrete projecten zoals grensoverschrijdende fietsroutes of de aanmaak van brochures over de grensstreek. Omdat toerisme raakvlakken heeft met tal van andere beleidsdomeinen (economie, milieu, cultuur, mobiliteit, landbouw) en vanuit het besef dat het niet mogelijk is om overal even efficiënt samen te werken, is gekozen voor enkele actierreinen.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ De kwaliteitsverbetering van de recreatieve omgeving.
- ✓ De toeristische valorisatie van het cultuurhistorisch patrimonium.
- ✓ Ontwikkeling van een duurzaam en kwaliteitsvol plattelandstoerisme.
- ✓ Uitwisselingen van informatie.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Ontwikkeling van rivieren en kanalen tot toeristische en recreatieve assen. In de studie Grootstad is de ontwikkeling van het „blauwe netwerk” in het metropoolgebied een in het oog springend project. Hierbij mag ook de watersport niet uit het oog worden verloren. Verder zijn er plannen voor nieuwe aanlegfaciliteiten en voor een gemeenschappelijke promotie van het riviertoeisme. In het Interreg III-programma is vermeld dat er tien à vijftien gemeenschappelijke toeristische promotieacties zouden moeten worden gevoerd.
- ✓ Uitbouw van een grensoverschrijdend fietsnetwerk, met aan Vlaamse kant een recreatief aanbod in de Westhoek, tussen Leie en Schelde en in de Vlaamse Ardennen.
- ✓ Onderzoek naar mogelijkheden van nieuwe cultuurhistorische netwerken, naar het beeld van het bestaande netwerk Versterkte Steden, bij voorbeeld rond het thema van de wereldoorlogen, de migratie in de grensstreek of kunststeden.
- ✓ Bevordering van hoevetoerisme in het raam van de landbouwverbreding.
- ✓ Op een structurele manier toeristische informatie van bij de burens aanbieden.

Op langere termijn:

- ✓ Professionalisering van onthaal verbeteren: meertaligheid, uitwisseling van brochures, aansluiting op informaticanetwerk. Bedoeling in Interreg III is dat vijf tot tien toeristische onthaalstructuren worden verbeterd.

Het toerismebureau van Rijsel

1.5 Duurzame landbouw bevorderen

Situering

Hoewel ook in West-Vlaanderen het relatieve belang van de landbouw in de hele economie de afgelopen decennia is afgenomen, blijft het voor onze provincie een niet te veronachtzamen sector, zeker als je rekening houdt met afgeleide activiteiten, zoals de diepvriesgroente-industrie en de veevoedernijverheid. 68,5 procent van de kadastrale oppervlakte in West-Vlaanderen is landbouwgrond, tegen slechts 47,1 procent in het hele Vlaamse Gewest.

Bovendien heeft de landbouw door een geheel van maatschappelijke veranderingen niet enkel meer een economische functie, maar ook een sociale rol (werkgelegenheid en plattelandontwikkeling), een landschappelijke taak (onderhoud en beheer van platteland) en een recreatieve opdracht (recreatief medegebruik van het platteland).

Maar de veranderingen in het Europees landbouwbeleid – omschakeling van een prijzenbeleid naar een inkomensbeleid en de extensivering van de landbouw – en de groeiende milieudruk plaatsen de landbouwers voor grote uitdagingen. Het provinciebestuur voorziet specifiek voor de landbouw een verdere ontwikkeling van de tuinbouw, de eigentijdse uitbouw van de schoolse en naschoolse vorming, de uitbouw van een agrovoedingscluster, het inspelen op de verbrede maatschappelijke opdracht van de landbouw en het zoeken naar oplossingen voor het mestoverschot.

Op al die terreinen kan samenwerking met de Franse burens een meerwaarde opleveren. De samenwerking op het vlak van landbouw gebeurt op drie manieren..

Biologische landbouw in de Belgische Westhoek

In de eerste plaats is er onderzoek, ontwikkeling, begeleiding en samenwerking. Dit houdt in dat er in het grensoverschrijdende gebied moet worden gewerkt aan kwaliteits- en milieuzorg, evenals worden gestreefd naar duurzaamheid en een toekomstgerichte ontwikkeling van deze sector. In de tweede plaats moet worden inhoud gegeven aan de ruimere maatschappelijke opdracht van de landbouw. Ten slotte zijn er grensoverschrijdende structurerende maatregelen die het ondernemingsklimaat waarin landbouw gebeurt, kunnen verbeteren.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Uitwisseling van knowhow en samenwerking bij kwaliteitszorg, biologische landbouw, ziekteverschuwingsystemen, nieuwe teelten en duurzame landbouwbedrijfsvoering.
- ✓ Ondersteuning van verbreding en diversificatie in de richting van toerisme, natuur en landschap, landbouweducatieve netwerken, ontwikkeling van hoeveproducten en promotie en afzet van biologische producten.
- ✓ Maatregelen in waterbeheersing en watervoorziening, in de bestrijding van muskusratten, in pesticidengebruik in kleine land- en tuinbouwteelten en in contractteelt.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Onthaal op de hoeve bevorderen (zie punt 1.4).
- ✓ Ondersteuning biologische landbouw door uitwisseling van kennis, ervaring en onderzoek.
- ✓ Gemeenschappelijke bestrijding van de muskusratten.

Op langere termijn:

- ✓ Tot structureel overleg komen over knelpunten (bv. mestoverschotten) en gemeenschappelijke uitdagingen (bv. toekomst van de landbouw in onze streek)

1.6 Dagelijkse dienstverlening over de grens gemakkelijker maken

Situering

Structurele samenwerking met Noord-Frankrijk is tot mislukken gedoemd als de burgers in de grenszone niet in hun dagelijks leven ervaren dat de grens minder en minder een belemmering wordt. Niet toevallig is de eerste hoofddoelstelling van Grootstad „bouwen aan de Frans-Belgische metropool van de burger”. Maar ook in de landelijke Westhoek of in de kustzone is de grens in het dagelijkse leven nog minstens even reëel. Tussen Poperinge en Steenvoorde bij voorbeeld is een brief al gauw enkele dagen onderweg, gebeurt een telefoongesprek tegen internationaal tarief en is er helemaal geen openbaar vervoer

In het dagelijkse leven, in de relatie met de overheid en met openbare diensten, met medeburgers en met bedrijven, heeft de burger rechten (en plichten). Veel van die rechten stoppen aan de grens, om redenen van juridische, financiële of praktische aard. Werkgelegenheid, gezondheidszorg, opleiding, mobiliteit en deelname aan inspraakprocedures zijn slechts enkele voorbeelden van domeinen waar nationale grenzen nog zeer sterk bestaan.

De grens helemaal opheffen is ondoenbaar en ook niet wenselijk. Maar we willen er wel naar streven om ze minder tot een hindernis te maken voor de verlening van allerhande diensten. Het wegwerken van die hindernis vergt telkens weer veel denkwerk over sociale, financiële en fiscale implicaties en een afweging van kosten en baten.

Een specifiek domein is dat van welzijnszorg en gezondheidszorg, dat aan beide kanten van de grens totaal verschillend is georganiseerd. Ook de manieren van besluitvorming zijn in beide landen verschillend. Tussen West-Vlaanderen en Frankrijk komt daar nog eens het taalverschil bovenop. Patiënten en hulpbehoevenden worden liefst in hun eigen taal geholpen.

Al die factoren maken dat er de facto weinig uitwisseling is, althans in de richting van West-Vlaanderen naar Frankrijk. Vanuit Frankrijk is wel een groeiende vraag naar diensten in West-Vlaanderen voor onder meer ouderen en psychiatrische patiënten. De vraag rijst hoe daar vanuit West-Vlaanderen moet worden op in gespeeld.

Er is in de eerste plaats nog steeds veel behoefte aan informatieuitwisseling – elkaar leren kennen en ervaringsuitwisseling als eerste stap voorafgaand aan het gemeenschappelijk ontwikkelen van gezamenlijke projecten. Toch zijn er al enkele prioriteiten bepaald voor samenwerking, zoals de dringende medische hulpverlening in de grensstreek en preventie en opsporing van risicodrag, zoals druggebruik.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ De wederzijdse kennis, de informatiedoorstroming en de verspreiding van de grensoverschrijdende informatie verbeteren.
- ✓ Hulpverlening zelf zoveel mogelijk in eigen regio aanbieden.

De treinverbinding Kortrijk-Rijsel: aankomst van een Belgische trein in het station van Rijsel

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Dringende medische hulpverlening optimaliseren via grensoverschrijdende afspraken, zodat patiënten naar het buitenland kunnen worden vervoerd en buitenlandse MUG's in België kunnen worden ingezet. Ook wederzijdse erkenning van diploma's van verpleegkundigen is hierbij van belang.
- ✓ Drughulpverlening: uitwisseling van behandelingsmethoden en onderzoeksresultaten.
- ✓ Drugpreventie: uitwisseling van bestaande en gezamenlijke ontwikkeling van nieuwe strategieën en bevordering van intergemeentelijke en regionale samenwerking.
- ✓ Er voor ijveren dat de „universele dienstverlening” door openbare bedrijven wordt uitgebreid tot dorpen en steden juist over de grens, zodat de tarieven en de service gelijkaardig zijn aan die in het binnenland. Concreet betekent dit voor:
 - De Post: een brief van Duinkerke naar Veurne of Rijsel naar Kortrijk is slechts één dag onderweg;
 - NMBS: een treinkaartje naar Rijsel kost niet meer dan een binnenlandse verbinding over dezelfde afstand. Bovendien gelden dezelfde reglementaire en commerciële reducties;
 - De Lijn: bussen rijden tegen binnenlands tarief tot in de dorpskernen over de grens;
 - Belgacom: bellen in de grenszone kan tegen binnenlands tarief.

Op langere termijn:

- ✓ Studies en acties voeren op het vlak complementariteit, met de bedoeling tot samenwerkingsovereenkomsten te komen tussen zorgvoorzieningen en sociale zekerheidsinstanties voor welbepaalde pathologieën en welbepaalde doelgroepen (bv. psychiatrie, mucoviscidose, chronisch zieken, zware medische diensten, infectieziekten).

2 Kwaliteit van de leefomgeving verhogen

Autowegen, industrie- en handelszones, residentiële wijken en gsm-masten, het uitzicht van West-Vlaanderen is op enkele decennia tijd drastisch gewijzigd. Het zijn de uiterlijke tekenen van de sterk toegenomen welvaart in onze provincie. Maar die toegenomen welvaart heeft ook een keerzijde, in de vorm van milieuvervuiling, aantasting van het landschap, verkeersonveiligheid, stress, agressie etc. Het kan niet de bedoeling zijn dat nauwere contacten met Noord-Frankrijk die problemen nog verergeren, wel integendeel.

Indeling

1. Water samen beheren
2. Grensoverschrijdende milieuproblemen gezamenlijk aanpakken
3. Grensoverschrijdende criminaliteit gezamenlijk bestrijden
4. „Samen leven” bevorderen

2.1 Water samen beheren

Situering

De grens, het resultaat van eeuwen geschiedenis en politieke beslissingen, komt geenszins overeen met de geografische en ecologische realiteit. Het bestaan van die grens is een belangrijke hinderpaal voor het efficiënt beheer van de natuurlijke rijkdommen en voor de bestrijding van de nadelige effecten van menselijke activiteiten, zoals industrie en verkeer, of natuurfenomenen, zoals overstromingen, aan beide zijden van de grens.

Uit de voorbereidende rondetafel voor Interreg III is het geïntegreerd beheer van het water als absolute prioriteit op het vlak van milieu naar voor gekomen. In het ontwerp milieubeleidsplan van Vlaanderen krijgt integraal waterbeleid een eigen plaats in de structuur van het plan, hetgeen het belang ervan extra in de verf zet. Grootstad wijdt in zijn ontwerpstrategie een hoofdstuk aan het gezamenlijk waterbeheer en in de Westhoek staat het integraal waterbeheer hoog op de prioriteitenlijst voor grensoverschrijdende samenwerking.

Alle waterlopen in onze provincie hebben hun oorsprong in Frankrijk. Ingrepen daar op de rivieren, zowel waterwinning als dijkverhogingen of lozingen, hebben hun gevolgen stroomafwaarts, in België en Nederland. Voor de IJzer is er tussen het Vlaams Gewest en Frankrijk al langer regelmatig contact, hetgeen leidde tot enkele projecten (herstel van meanders, voorziening van overstromingsgebieden, waterzuivering).

Omtrent de Leie bestaan reeds tal van contacten, maar van een gezamenlijk beheer is nog lang geen sprake. De Schelde is eveneens belangrijk, maar loopt niet rechtstreeks van Frankrijk in Vlaanderen. Er wordt nu wel gewerkt aan een grensoverschrijdend stroomgebied IJzer-Leie-Schelde. De gemeenten spelen ook een belangrijke rol, uitwisseling van ervaringen kan nuttig zijn. Een belangrijk aandachtspunt wordt ook de sanering van de onderwaterbodems. Vooral de afzet van al of niet verontreinigd slib en specie, al of niet na verwerking, wordt problematisch.

Verder lopen ook de grondwaterlagen – de sokkel (Massief van Brabant) en de Carboonkalk – door over de grens. Ondanks contacten en overleg over de grens is er nog geen concreet, gezamenlijk beschermingsplan voor deze grondwaterlagen. Elke regio neemt wel aparte initiatieven. Een beperkend beleid inzake waterwinning aan de ene zijde van de grens is echter zinloos wanneer dat niet wordt gevolgd aan de andere kant.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Samenwerking tussen waterbeheerders versterken en bestendigen om tot een coherent en geïntegreerd waterbeheer te komen: overstromingen voorkomen en beheersen, de waterkwaliteit verbeteren, de grondwaterlagen beheren, principe van „vervuiler” betaalt zoveel mogelijk toepassen.
- ✓ Innoverende initiatieven stimuleren.
- ✓ Alle obstakels uit de weg ruimen die de preventie en bestrijding van catastrofes kunnen hinderen.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Bekkencomités aan Vlaamse kant proberen tot afspraken te komen met Franse tegenhangers over waterbeheer in de polders afwaterend naar Frankrijk, het bekken van de IJzer en het bekken van de Leie en de Schelde.
- ✓ Overleg rond grond- en drinkwaterproblematiek opstarten.
- ✓ Grensoverschrijdend alarmsysteem opzetten bij vervuiling van waterlopen.
- ✓ Recreatief gebruik van waterlopen stimuleren (zie punt 1.4).

2.2 Grensoverschrijdende milieuproblemen gezamenlijk aanpakken

Situering

De milieuproblematiek stopt niet aan landsgrenzen, en dat niet alleen voor het *water* (zie hoger).

Zo heerst er in West-Vlaanderen bezorgdheid ten aanzien van mogelijke *luchtverontreiniging* die vanuit Noord-Frankrijk naar ons komt gewaaid. Er zijn onvoldoende gegevens bekend over de uitstoot die ons bereikt vanuit de agglomeratie Rijsel en de haven van Duinkerke (zware industrie, chemische nijverheid). Wel loopt er aan de kust een grensoverschrijdend onderzoek vanuit de Universiteit du Littoral en het Vlaams Instituut voor de Zee.

Verder zijn er 5 *ecologisch en landschappelijk waardevolle assen* die over de grens heen lopen: de kustzone van Duinkerke tot Nieuwpoort, de Moeren, de vallei van de IJzer, de West-Vlaamse Heuvels en de Monts de Flandre en ten slotte de valleien van Leie en Schelde. Daarnaast is er nog het grensoverschrijdende, verstedelijkte gebied van Rijsel-Moeskroen-Kortrijk, met een hoge concentratie van bevolking en economische activiteit en een zware druk op de open ruimte.

De resultaten van de samenwerking tussen die respectieve gebieden aan weerszijden van de grens lopen totnogtoe erg uiteen. Na verschillende Interreg-projecten rond de kustzone worden aanzetten gegeven voor een gemeenschappelijk beheer. Tussen het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels en het Parc Naturel Régional des Monts de Flandre werd vooral in het begin nauw samengewerkt. Verschillende projecten in verband met recreatie, natuur en landschap werden opgezet. De stopzetting van de werking van het Parc Naturel heeft echter roet in het eten gegooid. Rond de Leie wordt gewerkt aan een recreatief totaalplan, terwijl Grootstad in haar ontwerpstrategie enkele landschappelijke projecten voorstelt voor het metropoolgebied.

Domeinen waar tot nu toe weinig of niets is gebeurd, zijn die van de *afvalverwerking* (voorkomen en verwerken van zowel huishoudelijk als industrieel afval), de regelgeving (verlening van milieuvergunningen), en de bestrijding van illegale lozingen en van geluidsoverlast.

Aan beide zijden van de grens wordt werk gemaakt van *milieuzorgsystemen* om de milieu-impact van de verschillende groepen (industrie, landbouw, toerisme en recreatie, gezinnen) te vermindere, maar van grensoverschrijdende initiatieven is totnogtoe geen sprake.

Een laatste aandachtspunt is dat van milieueducatie.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Zich inschrijven in de doelstellingen van het Vlaamse milieubeleidsplan.
- ✓ Natuurbehoud inschrijven in een breder kader van duurzame ontwikkeling, zoals door oprichting van grensoverschrijdende landschapsparken.
- ✓ Aandacht voor de specifieke milieuproblemen in de kuststreek.
- ✓ Investerings in afvalverwerking, recyclage van baggerspecie en waterzuivering aan weerszijden van de grens optimaliseren.
- ✓ Contacten leggen rond milieuzorgsystemen en milieueducatie.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Uitbreiding van onderzoek naar luchtverontreiniging tot de hele grenszone.
- ✓ Natuur- en landschapsgebieden over de grens heen samen beheren. Dit sluit aan bij eerdere samenwerkingsinitiatieven rond natuur en landschap.
- ✓ In het raam van de ontwikkeling van een Geïntegreerd Kustzonebeheer (GKZB) door Provincie en Vlaams Gewest waar nodig ervaringen uitwisselen en afspraken maken met partners aan Franse kust.
- ✓ Gemeenschappelijke initiatieven nemen rond onthaal in natuurgebieden en milieueducatie.

Op langere termijn:

- ✓ Samenwerking op het vlak van afvalproductie en –verwerking opstarten: beginnen met uitwisseling van gegevens om vervolgens tot overleg te komen bij de inplanting van afvalverwerkingsinrichtingen in de grenszone, om op termijn mogelijk te resulteren in een gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur.
- ✓ Zoeken naar structuren voor overleg tussen bevoegde overheden omtrent vergunningen, heffingen, MER's etc.

2.3 Grensoverschrijdende criminaliteit gezamenlijk bestrijden

Situering

De criminaliteit in de West-Vlaamse grensstreek is de voorbije maanden niet uit het nieuws geweest. Dieven uit Noord-Frankrijk plegen inbraken in Zuid-West-Vlaanderen en zijn enkele minuten later weer de grens over. Het fenomeen leek de jongste jaren te zijn ingedamd, maar de jongste maanden is er weer sprake van een stijging van het aantal overvallen.

Procureur des konings Denecker van Kortrijk heeft de gerechtelijke onderzoeksceel in verband met de grenscriminaliteit, de zogeheten Kappa-cel, opnieuw geactiveerd. Premier Guy Verhofstadt is persoonlijk met de Franse regering afspraken gaan maken om die grensoverschrijdende criminaliteit efficiënter te bestrijden. Meest in het oog springende maatregel die daaruit is voortgekomen, is de inzet van gemengde Frans-Belgische politiepatrouilles. Voor een evaluatie van die maatregel is het nu nog te vroeg.

Nu bestaan er al heel wat afspraken onder politiediensten, onder meer in het raam van de zogeheten Schengen-groep – de landen van de Europese Unie die de systematische identiteitscontroles aan hun binnengrenzen hebben afgeschaft. Maar in de praktijk blijken die afspraken moeilijk operationeel toe te passen.

Het achtervolgingsrecht van Belgische politiediensten op Frans grondgebied bij voorbeeld is grotendeels een lege doos omdat ze geen bevel tot stoppen kunnen geven. Het OIPG, of Operationeel Invalspunt voor de Grens, centraliseert in Kortrijk alle politionele aanvragen uit Vlaanderen voor informatie uit Frankrijk en speelt die door aan de collega's in Rijsel. Dat gebeurt telefonisch of per fax bij gebrek aan radio- of computerverbinding. Van een spontaan doorgeven van nuttige informatie is zeker geen sprake. En Frankrijk weigert principieel informatie te verstrekken in geval van verkeersovertredingen.

Verder zijn er de ondoorgrondelijke structuren die werkbare grensoverschrijdende afspraken schier onmogelijk maken. De Belgische politiehervorming heeft veel tijd en energie opgeslorpt, maar zou moeten uitmonden in een transparante taakverdeling. Aan Franse kant zijn zowel de police nationale, de gendarmerie nationale, de grenspolitie en ook de douane betrokken bij de veiligheid in de grenszone.

Die versnippering, gekoppeld aan de sterke hiërarchische band met „Parijs”, maakt het bijzonder moeilijk om een passend aanspreekpunt te vinden in Frankrijk. Nochtans zou op papier de *préfet délégué à la sécurité* voor de regio Nord-Pas de Calais een goed aanspreekpunt moeten zijn voor de gouverneur.

Het *commissariat commun* in Doornik is tot op vandaag van weinig concreet nut voor de politiediensten, al zouden nieuwe afspraken op regeringsniveau daar verandering moeten in brengen. De politiediensten zouden vooral graag zien dat er rechtstreekse radioverbindingen tot stand komen tussen de patrouilles in de grenszone. Dat is in 1993 al eens geprobeerd, maar toen niet operationeel van de grond gekomen. De Belgische politiediensten voelen zich ook niet altijd even *au sérieux* genomen door hun Franse collega's. Vanuit de agglomeratie Rijsel lijken de problemen in de Belgische grensstreek wellicht klein bier in vergelijking met de eigen moeilijkheden.

Naast politionele samenwerking is er ook behoefte aan afspraken op gerechtelijk niveau. Bij wetgevende initiatieven op dat vlak moet wel steeds worden gewaakt over de scheiding der machten.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Grensoverschrijdende misdaad even efficiënt bestrijden en bestraffen als binnenlandse.
- ✓ Initiatieven tot samenwerking, zowel politioneel als gerechtelijk, ondersteunen.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Zoeken om uitwisseling van informatie gemakkelijker te maken door directe radioverbindingen.
- ✓ Een oud project van de toenmalige Rijkswacht nieuw leven inblazen, waarbij binnen elke politiezone aan de grens wordt bepaald welke instantie aan de overkant moet worden aangesproken bij welk probleem. Dat geldt niet alleen strikt voor politionele zaken, maar ook voor veiligheid in het algemeen (brand, milieuramp etc.).
- ✓ Streven naar een grensoverschrijdende kijk op het veiligheidsprobleem: welke problemen ervaren de Franse burgers en politiediensten?

- ✓ Afspraken maken over een gecoördineerd optreden tegen drugtrafiek en drugcriminaliteit waarbij er afstemming dient te komen in de houding van de parketten, de opleiding van de politie en het optreden van de politie.

Op langere termijn:

- ✓ Uitwisseling nastreven tijdens opleiding van West-Vlaamse en Noord-Franse politieleerlingen.
- ✓ Naar het voorbeeld met de Nederlandse burens ook met Frankrijk een „burenhulpovereenkomst” afsluiten voor wederzijdse hulpverlening.

2.4 „Samen leven” bevorderen

Situering

Alle pogingen om tot institutionele grensoverschrijdende samenwerking te komen, zijn tot mislukken gedoemd indien er niet een breed maatschappelijk draagvlak voor bestaat, indien de bevolkingen aan weerszijden van de grens er geen heil in zien en liever met de rug naar elkaar toeleven.

Nu bestaat er, zoals eerder aangegeven, al decennialang uitwisseling tussen West-Vlaanderen en Frankrijk, maar in de meeste gevallen gaat het om zeer selectieve contacten (winkelen, ontspanning etc.). In het meer georganiseerde en gereguleerde leven (opleiding, werk, gezondheidszorg) is de grens daarentegen nog zeer sterk aanwezig. Dit maakt dat niet kan worden gezegd dat beide bevolkingen elkaar goed kennen. Daardoor is er veel ruimte voor vooroordelen en stereotypen.

Zo bestaat er in West-Vlaanderen ontegensprekelijk een zekere huiver tegenover de „grootstad” Rijsel met haar problemen van sociale uitsluiting en criminaliteit. In de Westhoek en Frans-Vlaanderen zien landbouwers, die nochtans met dezelfde problemen worden geconfronteerd, elkaar veeleer als concurrenten dan als partners.

Daarom zijn zeer concrete initiatieven die mensen aan weerszijden van de grens dichterbij elkaar kunnen brengen en die de wederzijdse onwetendheid uit de wereld proberen te helpen, waardevol. Gemeenschappelijke evenementen kunnen de betrokkenheid van de bevolking bij het grensoverschrijdende versterken.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Lokale samenwerkingsinitiatieven aanmoedigen.
- ✓ Netwerkvorming tussen verenigingen, economische kringen en overheidsinstellingen bevorderen.
- ✓ Leefbaarheids- en landschapsprojecten in de grensstreek opzetten.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ In de strategie van Grootstad is sprake van een fonds voor burgerinitiatieven. Het Interreg-programma voorziet de mogelijkheid voor kleine „people-to-people” projecten waarbij de administratieve last voor de projectpartners fel wordt gereduceerd.
- ✓ TV-uitzendingen over de burens op de regionale stations.
- ✓ Realisatie van het landschapspark van Ferrain aan de grensovergang op de E17.

3 Positie van West-Vlaanderen in Europa versterken

West-Vlaanderen is binnen België in de eerste plaats bekend als een welvarende provincie met veel kmo's. Alle Belgen komen wel eens naar de Kust en Brugge, maar verder reikt de kennis vaak niet. Uitstraling naar het buitenland is er al helemaal niet, ondanks de bekendheid van Brugge. Die geringe bekendheid dreigt op termijn een ernstige handicap te worden. In de kenniseconomie is er een groeiend verband tussen een aantrekkelijk imago en de economische activiteit en ontwikkeling. Over de economische activiteit zelf hebben we het al gehad, hier belichten we enkele andere aspecten die de uitstraling bepalen.

De Frans-Vlaamse grenspost in Rekkem

Indeling

1. Culturele uitstraling verhogen
2. Onderwijs en opleiding van internationaal niveau nastreven
3. Meertaligheid stimuleren

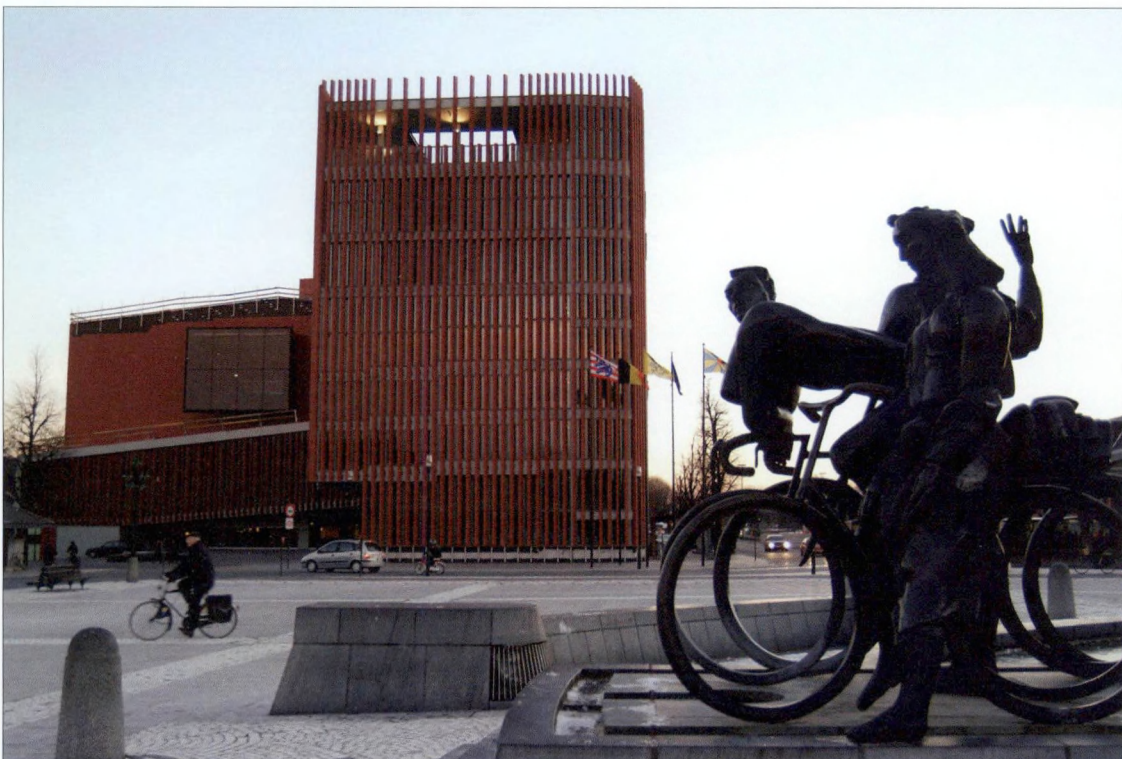
3.1 Culturele uitstraling verhogen

Situering

Cultuur is het middel bij uitstek om onze identiteit uit te dragen, zonder complexen, en zo bij te dragen tot de versterking van de positie van (West-)Vlaanderen in Europa. Grensoverschrijdende culturele contacten helpen ook elkaar beter te leren kennen en vooroordelen uit de weg te ruimen.

Op het terrein bestaan er tientallen culturele contacten tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, van beeldende kunst over dans en muziek tot literatuur en museanetwerken. Interreg heeft hier zeker een rol in gespeeld. Ook institutioneel, in het samenwerkingsakkoord tussen West-Vlaanderen en het Département du Nord, neemt cultuur een belangrijke plaats in. En Vlaanderen wil in het raam van het programma Goed nabuurschap tot intensieve, multidisciplinaire en duurzame samenwerkingsverbanden komen met de buurregio's, waaronder ook Noord-Frankrijk.

Het nieuwe Concertgebouw is gebouwd naar aanleiding van Brugge 2002

West-Vlaanderen heeft in dat verband een en ander te bieden, denken we maar aan recente blikvangers als Brugge 2002 en Anno '02. Aan Franse zijde is er zeker interesse. De regio Nord-Pas de Calais ziet cultuur als één van de middelen om het traditionele imago van een grauwe, vervallen industriestreek bij te werken. Het compleet gerenoveerde Palais des Beaux-Arts of de Opéra in Rijsel zijn bij ons vrij goed bekend, maar ook in andere gemeenten worden opvallende culturele projecten (zoals Le Fresnoy in Tourcoing of La Piscine in Roubaix) gerealiseerd.

Lille 2004 moet een katalysator worden voor de bloeiende culturele sector in de regio. Er is een investeringsbudget van 350 miljoen euro begroot en de werkingskosten worden op 73 miljoen euro geraamd.

In dat sterk geprononceerd cultuurbeleid ziet de regio de ligging op de grens met de Angelsaksische en de Germaanse cultuurwereld als een belangrijk element. Die grensligging onderscheidt de regio van andere streken in Frankrijk, het Vlaamse verleden wordt dan ook gekoesterd en uitgedragen. „*Nous sommes des Flamands*”, zeggen Fransen uit de grensstreek vaak met meer overtuiging dan Belgische Vlamingen, zonder dat dit betekent dat ze ook Nederlands spreken.

Het verschil in taal is slechts één hinderpaal bij het opzetten van een grensoverschrijdende samenwerking. Bovendien is die hinderpaal relatief in kunstvormen waar taal geen instrument is, zoals bij voorbeeld beeldende kunsten. Andere knelpunten zijn de verschillen in structuur en aanpak – grof geschetst: formalistische Fransen versus ondernemende Vlamingen – een zekere koudwatervrees vanuit Vlaamse overheden en *last but not least* de moeizame informatieverbreiding. Wie niet professioneel bij cultuur is betrokken, vindt niet gemakkelijk wat net over de grens wordt aangeboden.

De ervaring heeft geleerd dat de geslaagde vormen van samenwerking gebaseerd waren op bestaande structuren waarvan het met elkaar in contact brengen al heel wat geduld en doorzettingsvermogen vergde. De kwaliteit en de motivering van de mensen in de begeleidende

structuren is essentieel. Moeilijkheden duiken op wanneer er sprake is van discontinuïteit, bij voorbeeld bij vervanging van personen.

Verder is het voor deelnemers aan een grensoverschrijdend project belangrijk om degelijk te blijven communiceren met de buitenwereld. Dat levert niet alleen de nodige bekendheid op voor het project, maar is ook noodzakelijk om de politieke ondersteuning (in het raam van een Interreg-project) te behouden.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ De ontsluiting en valorisatie van het cultuurhistorisch erfgoed (roerend, onroerend, immaterieel).
- ✓ Netwerkvorming rond relevante thema's (versterkte steden, oorlog en vrede etc.) bevorderen (zie ook 1.4).
- ✓ Netwerkvorming van de professionele culturele sector met het oog op grensoverschrijdende samenwerking en culturele uitwisseling.
- ✓ Bestaande en nieuwe initiatieven ondersteunen die tot doel hebben betrokkenheid te creëren en de waarde van elkaars cultuur te leren kennen.
- ✓ Creatie van instrumenten voor grensoverschrijdende communicatie inzake cultuur.
- ✓ Sensibilisering en begeleiding rond ICT.
- ✓ Principiële en feitelijke gelijkwaardigheid van de twee talen onderlijnen.

Het Museum van Schone Kunsten in Rijsel weerspiegelt in het nieuwe glazen gebouw in de tuin van het museum

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Creatie van een interactief instrument op Internet om zowel actoren als publiek te informeren over cultuur aan de andere kant van de grens (evenementen, wetgeving, subsidiemogelijkheden, ...).
- ✓ Dringend aansluiting zoeken bij Lille 2004, waarbij het niet de bedoeling is te gaan bedelen om een plaatsje te krijgen tussen de vele initiatieven, maar wel betrokken te worden als bevoorrechte partner. Vanuit het Kortrijkse zijn al initiatieven genomen.
- ✓ Meewerken op vraag van Lille Métropole Communauté Urbaine aan het Schema voor culturele ontwikkeling voor de metropool.
- ✓ Het Feest van de Talen, een jaarlijks gebeuren om in een speelse omgeving vertrouwd te raken met talen.
- ✓ Samenwerking rond Villa Mont Noir, een Europees centrum voor literaire creatie, bestendigen en versterken. Ook in andere kunstvormen is een vergelijkbare samenwerking denkbaar.

Op langere termijn:

- ✓ Het Huis van de Talen van Europa, een permanent paviljoen omtrent talen en taalbeheersing.

3.2 Onderwijs en opleiding van internationaal niveau nastreven

Situering

West-Vlaanderen biedt een brede waaier van kwaliteitsvolle opleidingen, maar heeft, op het Europacollege na, geen internationaal vermaarde topscholen, universiteiten of onderzoekscentra. In een Europa waar kenniscentra steeds belangrijker worden, wordt dat een ernstige handicap. Bovendien versterkt de aanwezigheid van buitenlandse studenten en/of docenten ook de uitstraling en de bekendheid van een streek.

Aan de andere kant van de grens beschouwt de regio Nord-Pas de Calais onderzoek en ontwikkeling als een van de sleutels tot de verhoopde economische groei. De voorbije 20 jaar heeft de Académie van Rijsel (bevoegd voor de hele regio Nord-Pas de Calais) het aantal studenten hoger onderwijs zien verdubbelen tot 150.000, van wie de helft aan de universiteit. Zo'n 20.000 studenten volgens les in privé-instellingen, zoals de Université Catholique de Lille. Tegelijk probeert de overheid onderzoekscentra van grote bedrijven aan te trekken.

Enkele onderzoekscentra en laboratoria hebben een reputatie opgebouwd die de grenzen van de regio overschrijdt, zoals het Institut Pasteur (geneeskunde), het Institut d'électronique et de micro-électronique du Nord of Technopolis Villeneuve. Maar om op Europees vlak tot een voldoende grote schaal te komen, moet ook de Académie van Rijsel de blik over de grenzen werpen. De oprichting in 1993 van de Pôle universitaire européen de Lille Nord-Pas de Calais betekende een aanzet in die richting.

De Katholieke Universiteit in Rijsel

De Europese ontwikkelingen (programma's Leonardo en Socrates, Bologna-verklaring) maken het voor studenten gemakkelijker een deel van hun opleiding in het buitenland af te werken. Die mobiliteit versterkt de concurrentie op het vlak van hoger onderwijs tussen de grote regio's in Europa.

West-Vlaanderen kan in die strijd slechts een rol van betekenis spelen indien de aanwezige kenniscentra samenwerken met andere centra in binnen- en buitenland. Het nabije buitenland is daarbij een voor de hand liggende partner. Idealiter krijgt de samenwerking een structurele basis en kunnen zich enkele *centers of excellence* ontwikkelen. Dit zal des te gemakkelijker kunnen naarmate aan weerszijden van de grens de voertaal tussen onderzoekers Engels wordt.

Maar er is niet alleen het hoger onderwijs. In het secundair onderwijs is er vanuit West-Vlaanderen veel vraag naar samenwerkingsverbanden met buitenlandse scholen, waaronder Franse. De ervaring leert echter dat die samenwerking niet evident is. Ten eerste is het niet gemakkelijk om een school te vinden die precies aan de verwachtingen voldoet. Ten tweede draait de samenwerking vaak op de belangeloze inzet van één leerkracht, tot die er de brui aan geeft. Ten slotte heeft het Franse onderwijs niet altijd een even goede reputatie bij ons. Toch zou het moeten mogelijk zijn om op basis van klare afspraken tussen scholen, inrichtende machten en bevoegde overheden tot structurele uitwisselingen te komen.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ (West-)Vlaanderen plaats geven in groeiende internationalisering van hoger onderwijs.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Paspoort voor grensoverschrijdende student creëren, waardoor studenten ook over de grens in kantines, bibliotheken en sportzalen terecht kunnen, een opdracht voor universiteiten en hogescholen.
- ✓ Stageplaatsen over de grens aanbieden (zie ook 1.2).
- ✓ Basis en secundaire scholen stimuleren om samenwerkingsverbanden over de grens aan te gaan. In het raam van Interreg zijn al veel initiatieven in dat verband opgezet, maar de continuïteit laat vaak te wensen over. Een belangrijke hulp zou de aanduiding zijn van een centraal contactpunt dat kan helpen bij de „matching” van Noord-Franse en Vlaamse scholen.
- ✓ Informatie over het wederzijdse aanbod aan opleidingen verspreiden.

Op langere termijn:

- ✓ De KULAK en verschillende hogescholen hebben al uitwisselingsinitiatieven lopen met instellingen voor hoger onderwijs in Noord-Frankrijk. Het nieuwe systeem van bachelors en masters op Europese schaal versterkt allicht de mogelijkheden tot uitwisseling of tot gemeenschappelijke kredietsystemen. Op termijn zou die samenwerking kunnen uitmonden in onderwijs- en onderzoeksstructuren die beter op elkaar zijn afgestemd of zelfs in vormen van „bi-kwalificatie” in sommige disciplines of deeldisciplines. Ook hier kan het Europacollege ongetwijfeld een rol spelen.

3.3 Meertaligheid stimuleren

Situering

Een van de grootste hinderpalen, zonet de grootste, voor intensievere contacten met Noord-Frankrijk is de taalbarrière. Op enkele lovenswaardige initiatieven in de Frans-Vlaamse grensstreek na, is het Nederlands in Noord-Frankrijk onbestaande. Steeds meer Fransen kunnen zich wel in een andere taal uitdrukken, maar dat is dan meestal het Engels. In Rijsel of Duinkerke zijn kranten van over heel Europa te vinden, maar geen Vlaamse.

De kennis van het Frans in Vlaanderen is dan weer de voorbije decennia achteruit gegaan. Frans wordt stilaan een vreemde taal als een andere in (West-)Vlaanderen, de taal van Molière is helemaal verdwenen uit het openbare leven. Intussen rukt ook bij ons het Engels op.

Blijft dat de kennis van de taal van de andere meer dan ooit een belangrijke economische troef is en een culturele verrijking betekent. Het komt er dan ook op aan die geroemde Vlaamse troef van talenkennis niet te laten verloren gaan.

Waarom niet in het raam van de Europese eenmaking van het universitair onderwijs denken aan drietalige bachelorsopleidingen aan de West-Vlaamse hogescholen of de KULAK? Makkelijker te realiseren is wellicht het aanbieden van stageplaatsen aan de overkant van de grens door hogescholen in Zuid-West-Vlaanderen. Op die manier wordt de hinderpaal van de twee talen omgetoerd in een opportuniteit.

Tegelijk hebben we er alle belang bij de interesse van Franstaligen voor het Nederlands aan te wakkeren en zo de eigen streek toegankelijker te maken. Op korte termijn kan dat vooral door

spoedcursussen voor doelgroepen, op langere termijn door hulp (van de Taalunie) waar gewenst aan het onderwijs Nederlands in Frankrijk en door het aanbod van taalstages. De Nederlandse Taalunie speelt er nu reeds een belangrijke rol, in de eerste plaats via enkele Nederlanders in Noord-Frankrijk. Een grotere betrokkenheid van (West-)Vlamingen lijkt wenselijk te zijn.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Versterking van meertalig onderwijs- en cultuuraanbod binnen eigen provincie met expliciete bedoeling om kennis van Frans op peil te houden.
- ✓ Duurzame oplossingen bedenken om jongeren voor talen te sensibiliseren.
- ✓ Nederlands in Noord-Frankrijk ondersteunen.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Praktijkgerichte taalcursussen organiseren voor specifieke doelgroepen (grensarbeiders, winkelpersoneel, middenkaders etc.) (zie punt 1.2).
- ✓ Vaste locatie met vergader- en vertaalfaciliteiten inrichten (zie verder: project grenspost Rekkem).

Op langere termijn:

- ✓ Streven naar een Frans-Vlaams akkoord voor de uitwisseling van leraars en leerlingen tussen scholen aan weerszijden van de grens.

4 Gemeenschappelijke belangen grensregio maximaal behartigen

Naarmate de Frans-Belgische metropool meer en meer vorm krijgt, wordt het ook nodig gezamenlijk, als één regio te handelen. Ook de rest van de grensstreek heeft te winnen bij een gezamenlijk optreden.

Indeling

1. Bevorderen van de structurele samenwerking
2. Ruimte ordenen in overleg
3. Regio gezamenlijk promoten

4.1 Bevorderen van de structurele samenwerking

Situering

Tussen droom en werkelijkheid staan praktische bezwaren en wetten. Dat is zeker zo in de grensoverschrijdende samenwerking tussen overheden. Elk land heeft binnen zijn eigen grenzen zijn eigen structuren ontwikkeld. Die structuren overstijgen, gaat moeizaam en vergt extra inspanningen. In concrete dossiers binnen de landsgrenzen zijn vaak al verschillende overheden bevoegd, in grensoverschrijdend verband is de toestand per definitie nog complex. Er is niet

zoiets als een uniek loket voor grensoverschrijdende problemen. De wegwerking van fiscale discriminaties in de grensarbeid gebeurt op een ander niveau dan de herinrichting van een lokale grenspost, universitaire samenwerking is iets anders dan de verlenging van een fietspad over de grens.

Dergelijke praktische zaken riskeren te blijven aanslepen indien er geen vormen van structurele samenwerking bestaan tussen de verschillende beleidsniveaus aan weerszijden van de grens. De Provincie werkt vooral op de domeinen cultuur, toerisme, milieu en landbouw samen met het Département du Nord, waarmee al meer dan tien jaar een samenwerkingsakkoord bestaat. Het Vlaams Gewest en de Région Nord-Pas de Calais hebben eveneens een samenwerkingsakkoord ondertekend en proberen nu tot structureel overleg te komen.

Ook gemeenten en intercommunales kunnen lokale of subregionale initiatieven opzetten met partners over de grens. De verste stap daarin is ongetwijfeld de Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunales (GPCI), waardoor een permanente overlegstructuur is ontstaan tussen de agglomeratie Rijsel en haar Belgische burens. Tussen de Westhoek en het middegebied tussen Rijsel en Duinkerke en tussen de twee kustzones bestaat zoiets niet. Allicht is een structuur als de GPCI voor die gebieden nodig noch wenselijk, maar een aangepaste vorm van structureel overleg zou toch welkom zijn.

Om vervolgens op het terrein efficiënt te kunnen werken, is er behoefte aan een grensoverschrijdend juridisch kader op bestuurlijk niveau, zodat er grensoverschrijdende operationele structuren kunnen worden opgezet: „bouwheren” en andere werkingsverbanden die kosten, risico's en opbrengsten kunnen delen, die samen kunnen beslissen om publieke voorzieningen uit te bouwen of te exploiteren, om een dienst te verzekeren of belangrijke evenementen te organiseren. Dergelijke structuren moeten het bij voorbeeld mogelijk maken openbare nutsvoorzieningen zoals zuiveringsstations gezamenlijk te realiseren en te beheren.

Grensoverschrijdend waterzuiveringsstation in Watou

Het langverwachte Frans-Belgisch verdrag, dat een juridisch en operationeel kader creëert voor grensoverschrijdende samenwerking is in september ondertekend door de Franse en Belgische premier, evenals door de minister-presidenten van Vlaanderen, Wallonië en de Franse Gemeenschap. Het verdrag moet nu worden geratificeerd vooraleer werk kan worden gemaakt van praktische toepassingen. Hoe noodzakelijk ook, dat verdrag is niet meer dan een instrument. Zonder politieke wil van alle beleidsniveaus, van gemeente over provincie en gewest tot federale overheid, om de grensoverschrijdende dynamiek te ondersteunen, zal het verdrag van weinig nut zijn.

Dat behelst ook dat er op de verschillende beleidsniveaus voldoende middelen en energie worden ingezet om grensoverschrijdend te werken. Het vergt immers steeds een extra inspanning om de eigen regio, de eigen vertrouwde procedures en de eigen taal te verlaten. Een zekere koudwaterrees moet telkens weer worden overwonnen, maar alleen op die manier kunnen resultaten worden geboekt.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Structuren juridisch en materieel de mogelijkheid geven om grensoverschrijdend samen te werken.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Actieve deelname van politieke verantwoordelijken van de provincie aan advies- en overlegorganen van Fransen.
- ✓ De ratificatie van het Frans-Belgisch verdrag over het grensoverschrijdend juridisch kader afronden. Een eerste tastbaar resultaat van dat verdrag kan zijn dat de Vlaamse intercommunales volwaardig kunnen toetreden tot de GPCI.
- ✓ Zoeken naar een vorm van structureel grensoverleg voor de Westhoek en de kustzone.
- ✓ Permanente lokatie voor grensoverschrijdend overleg creëren aan grenspost Rekkem (zie verder).
- ✓ Kennismakingscursus opzetten over het buurland, onder meer voor kandidaat-projectleiders van Interreg-projecten. Bedoeling is dat wie gaat samenwerken met de Fransen, de structuren en instellingen van het land wat leert kennen en kan leren van ervaringen van anderen.

Op langere termijn:

- ✓ Stages van medewerkers en ambtenaren mogelijk maken bij een bestuursniveau over de grens. Dat kan de kennis van de toestand aan de overkant van de grens sterk ten goede komen. Een praktisch probleem is wel de taal, zeker voor Fransen die in Vlaanderen zouden komen.
- ✓ Wenselijkheid van (West-)Vlaams Huis in Rijsel onderzoeken.

4.2 Ruimte ordenen in overleg

Situering

Zowel West-Vlaanderen als het aangrenzende Département du Nord zijn dichtbevolkt, met een hoge concentratie van economische activiteit. De aanleg van een commerciële zone, van een nieuwe weg of van een zuiveringsstation aan de ene kant van de grens heeft al vlug een invloed op de overkant.

In het *Projet de schéma directeur* van de Rijselse agglomeratie bij voorbeeld wordt uitdrukkelijk verwezen naar Belgische wegen om het centrum van doorgaand verkeer te ontlasten. Zowel in Rijsel als in Duinkerke zijn grote commerciële zones die zeer nadrukkelijk Belgische klanten lokken. Dat heeft niet alleen een invloed op de mobiliteit, maar ook op de leefbaarheid van kleinere steden en dorpen in de verre omtrek.

Nu worden de plannen voor ruimtelijke ordening binnen een nationale context opgemaakt. Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen, in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, is zopas definitief goedgekeurd. Op gemeentelijk niveau wordt dat structuurplan dan nog verder verfijnd. Aan Franse kant is er het *Schéma National d'Aménagement et de Développement du Territoire* met een ruimtelijke visie tot 2015, dat regionaal wordt verfijnd in een *Schéma Régional d'Aménagement du Territoire* waaraan de Région Nord-Pas de Calais werkt. Bij de opmaak van de plannen aan weerszijden van de grens moet worden gestreefd naar zoveel mogelijk grensoverschrijdend overleg. Het secretariaat-generaal van de Benelux heeft interesse getoond om daaraan mee te werken.

Specifiek thema is dat van de leefbaarheid in dorpen en stadswijken aan de grens. Die hebben vaak een eigen uitzicht, met douaneposten, loodsen, parkeerterreinen, chauffeurscafés en dergelijke. Tevens kenden ze vaak een bloeiende handel in waren die aan de andere kant van de grens duurder waren. De afschaffing van de grensformaliteiten, de grotere mobiliteit en de vermindering van de prijsverschillen hebben die activiteiten vaak doen stilvallen.

Om de positie van die grensdorpen en -steden te verbeteren, kunnen enerzijds maatregelen worden genomen om knelpunten weg te werken (nieuwe functies voor douanegebouwen, kwaliteitsverbetering van straatbeeld en publiek domein, geleiding van grensshoppers en terugdringing van de overlast, ...) en anderzijds initiatieven worden ontwikkeld om nieuwe functies op te nemen, vooral dan rond typische (culturele, recreatief/toeristische of commerciële) grensproducten. Een bijzonder fenomeen in dat verband is de Grensleie in Wervik en Menen, met de wens naar bijkomende of nieuwe verbindingen.

Milieuvriendelijke inrichtingswerken nabij de Leie in Wervik

Een veelbesproken project met een hoge symboolwaarde, is de herinrichting van de grenspost van Rekkem-Ferrain, op de E17 Kortrijk-Rijsel. Wat vroeger symbool stond voor de scheiding tussen de twee landen, zou nu een ontmoetingsplaats moeten worden voor de grensoverschrijdende samenwerking, met daarbij een hoogwaardig cultureel-recreatief aanbod. Als centrum voor de grensoverschrijdende samenwerking zou de oude grenspost ook een sterk signaal zijn van de gelijkwaardigheid tussen de Franse en Belgische partners.

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Zich inschrijven in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen.
- ✓ Grensoverschrijdende effecten in beslissingsprocessen in rekening brengen door informatie te verzamelen en te verspreiden (zie hierboven).
- ✓ Nieuwe bestemmingen zoeken voor grensdorpen en -steden.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ Reconversie van grenspost Rekkem-Ferrain naar een ontmoetingsplaats voor grensoverschrijdende samenwerking, aangevuld met een infopunt over de streek en ingebed in een landschapspark (zie ook hierboven).
- ✓ Streven naar permanent overleg over ruimtelijke planningsprocessen.

Op langere termijn:

- ✓ Tot overleg komen bij de invulling van bedrijventerreinen en commerciële zones aan weerszijden van de grens. Lille Métropole Communauté Urbaine bij voorbeeld plant een *Schéma de développement commercial* en is vragende partij voor samenspraak met Vlaanderen daarover.

4.3 Regio gezamenlijk promoten

Situering

Een gezonde concurrentie tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk belet niet dat beide streken meerwaarde kunnen halen uit een gezamenlijke promotie als één nieuwe, grensoverschrijdende regio in wording. Omgekeerd laten ze allicht kansen liggen door zich niet samen te profileren, want de internationale bekendheid van beide partners apart is vrij gering.

Om het met de woorden van Grootstad te stellen: de kansen van regio's om hoog gekwalificeerde mensen, innoverende projecten en investeringskapitaal aan te trekken, hangen samen met hun geloofwaardigheid en hun zichtbaarheid op de internationale scène. De ambities van de Frans-Belgische metropool staan of vallen dan ook met de perceptie, zowel intern als extern, dat er inderdaad sprake is van een grensoverschrijdende metropool.

Vandaar de kansen die een evenement als Lille 2004 biedt, ten minste in de mate dat er ook vanuit Vlaanderen kan en wil worden meegewerkt. Op internationale vakbeurzen presenteert de Frans-Belgische metropool zich reeds als één logistiek centrum. Rijsel en omgeving wordt vaak

gezien als een mogelijk uitgangspunt voor Zuid-Europese bedrijven naar Noord-Europa en voor Noord-Europese bedrijven naar Frankrijk en Zuid-Europa. De recente investeringen in nieuwe verkeersinfrastructuur hebben die positie nog versterkt. West-Vlaanderen vervult dan weer een rol als vooruitgeschoven logistiek centrum t.o.v. Antwerpen en in mindere mate Gent.

Ook elders langs de grens zijn er allicht domeinen waarbij een gezamenlijke promotie meerwaarde kan bieden, zoals in de toeristische communicatie naar sommige doelgroepen of als meertalig onderwijsgebied (zie hierboven).

Richtlijnen voor het beleid

- ✓ Bevorderen van netwerkvorming, waaruit ideeën voor gezamenlijke promotie kunnen voortspruiten.
- ✓ Middelen vrij maken voor die promotie.

Acties in de komende vijf jaar

Onmiddellijk aan te vatten:

- ✓ IJveren voor West-Vlaamse inbreng in evenement als Lille 2004 (zie 3.1).
- ✓ Per sector nagaan waar gemeenschappelijke promotie aangewezen kan zijn, bij voorbeeld in de textielsector.

Verantwoordelijkheden

Het is al eerder aangegeven, de verantwoordelijkheid voor het welslagen van de grensoverschrijdende samenwerking ligt op vele niveaus, afhankelijk van de activiteit. De aanleg van een grensoverschrijdend fietspad is geen taak voor de mensen die werk maken van universitaire samenwerking, het wegwerken van de administratieve en fiscale hinderpalen in de grensarbeid is iets helemaal anders dan het opzetten van een gezamenlijk cultureel project.

In het schema op de volgende bladzijden is aangegeven welke instanties aan deze kant van de grens allicht betrokken zullen zijn bij welke acties. Cursief staat de *trekker* aangeduid, de organisatie, instelling of persoon die volgens ons het best geschikt is om te proberen alle betrokkenen aan weerskanten van de grens rond de tafel te krijgen om een actie concreet aan te vatten. De trekker is niet noodzakelijk diegene die de bevoegdheid heeft om een concrete actie uit te voeren, maar wel de animator die de betrokkenen samenbrengt en motiveert.

Middelen

Ook de komende vijf jaar zal Interreg ongetwijfeld het belangrijkste financiële instrument zijn om de grensoverschrijdende samenwerking concreet vorm te geven. Alleen grote infrastructuurwerken komen a priori niet in aanmerking voor Interreg-steun. In het huidige programma Interreg III-A Frankrijk/Wallonië/Vlaanderen, dat loopt tot 2006, voorziet Europa bijna 17 miljoen euro voor Frans-Vlaamse projecten en ruim 13 miljoen euro voor tripartiete (Frans-Vlaams-Waalse) projecten.

Normaal betaalt Europa 40 procent en moet de rest door andere particuliere en/of publieke partners worden gefinancierd. De Provincie wil, steeds binnen de beschikbare budgettaire middelen, projecten die passen in de bovengenoemde accenten helpen ondersteunen of zelfs mee opstarten.

De territoriale uitbreiding van het Interreg-programma en de steeds dwingender regels die Europa oplegt in ruil voor steun dreigen de werklast voor het Interreg-secretariaat op de provincie wel gevoelig te verhogen. Dat mag niet beletten dat er voldoende tijd, energie en middelen blijven om, indien wenselijk, zelf projecten op te starten of op zijn minst te helpen bij het vinden van een geschikte partner aan de andere kant van de grens voor projecten die we zelf als prioritaair beschouwen.

Bovendien mag de samenwerking niet staan of vallen met Interreg. De Provincie zal het bedrag dat nu wordt besteed aan cofinanciering van Interreg-projecten, zo'n 400.000 euro per jaar, ook in de toekomst reserveren voor grensoverschrijdende samenwerking, wat er ook met Interreg gebeurt. Ook de GPCI blijft verder werken aan de ontwikkeling van de Frans-Belgische metropool.

Maar die inspanningen kunnen slechts tot resultaten leiden indien er bij alle betrokken overheden, en dat zowel op politiek als op ambtelijk niveau, een reële interesse en inzet is voor het grensoverschrijdend gebeuren. De samenwerking met Noord-Frankrijk is niet een zaak van enkelen, maar belangt iedereen aan op de meest diverse beleidsdomeinen. Zonder de actieve betrokkenheid van vele ambtenaren en politici is de grensoverschrijdende samenwerking tot mislukken gedoemd.

Toetsingscriteria

Deze actielijst is een momentopname. Sommige zaken kunnen in de loop van de tijd minder belangrijk worden, nieuwe acties kunnen zich dan weer opdringen. Daarom wordt een regelmatig aan te passen prioriteitenlijst bij dit beleidsplan gevoegd.

Metten en vergelijken in welke mate concrete projecten bijdragen tot de welvaart, het welzijn, de verbetering van het leefmilieu of de versterking van de uitstraling van West-Vlaanderen is uiterst moeilijk gezien de beperkte omvang en draagwijdte van de projecten in vergelijking met de totale economische en culturele activiteit in West-Vlaanderen.

In het programma Interreg III, waar men met hetzelfde probleem van evaluatie kampt, worden daarom twee specifiek grensoverschrijdende criteria gehanteerd, die ook in het algemene beleid ten aanzien van Noord-Frankrijk nuttig zijn:

- de verzachting van grensoverschrijdende scheeftrekkingen;
- de creatie van grensoverschrijdende meerwaarden.

Werknemers die niet over de grens gaan werken, grensbewoners die geen bus hebben om naar de overkant te gaan, milieuproblemen die versnipperd worden aangepakt, het zijn slechts enkele voorbeelden van de negatieve gevolgen van de aanwezigheid van een staatkundige grens. Acties gericht op het verzachten van die scheeftrekking zijn daarom welkom.

De notie van scheeftrekking wordt als volgt gedefinieerd: Voor een actor en een bepaalde activiteit bestaat een pertinente afstand. Die afstand is slechts enkele kilometers voor een bewoner die dagelijkse dienstverlening zoekt, maar wordt de hele wereld voor fundamenteel onderzoek door een wereldvermaard onderzoekscentrum. Indien binnen die pertinente afstand een grens loopt, zal er vaak sprake zijn van scheeftrekking in die zin dat de functionele verbanden van de betrokken actor relatief gezien sterker zijn binnen de eigen landsgrenzen dan aan de andere kant van de grens.

Maar culturele, administratieve en organisatorische verschillen aan weerszijden van de grens zijn niet enkel alleen een rem op de ontwikkeling of een handicap voor de grensbewoners. Die verschillen kunnen integendeel een bron van rijkdom zijn wanneer naar complementariteit wordt gestreefd, wanneer sprake is van wederzijdse openheid, wanneer een uitwisseling van praktijken en ervaringen mogelijk is. Uitwisseling, en niet uniformisering van de levenswijzen, is het opzet van de Europese integratie.

Overzichtstabellen

TREKKERS EN PARTNERS						
ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Bedrijventerreinen revitaliseren				GPCI Leiedal, WVI		Project is in uitvoering
Belemmeringen voor bedrijven wegwerken				GPCI	Unizo, Kamers	Unizo neemt deel aan een Interreg-project in dat verband
Noden en aanbod van research voor bedrijfsleven		Departement Onderwijs			<i>Instellingen hoger onderwijs, beroepsfederaties</i>	In de textielsector zijn Interregprojecten aan de gang
Bedrijfsterreinen over de grens				GPCI		
In kaart brengen van economisch beleid			Dienst Economie			
Centrum economische observatie			Dienst Economie			
Stageplaatsen over de grens					<i>Instellingen hoger onderwijs, Kamers, Unizo, beroepsfederaties</i>	
Taalcursussen			Edufora		Syntra West e.a.	

TREKKERS EN PARTNERS						
ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Opleidingen en competenties erkennen		VDAB			Instellingen hoger onderwijs, beroepsfederaties, Syntra West	
Grensoverschrijdend studie- en oriëntatiecentrum		VDAB			Eures, sociale partners	
Fiscale maatregelen	Ministerie van Financiën				Eures	
Openbaar vervoer naar Rijsel	NMBS Verkeerswezen	De Lijn Dep. Verkeer	Mobiliteitscel	GPCI, Leiedal, Westhoekoverleg		Interreg-project in voorbereiding
Overleg N58		Dep. Verkeer	Dienst Planologie	GPCI		
Opwaardering N38		Dep. Verkeer	Dienst Planologie	Westhoekoverleg Streekplatform		
Ring Menen		Dep. Verkeer		Leiedal		
Spoorlijn Kust	NMBS Verkeerswezen	De Lijn Dep. Verkeer	Mobiliteitscel	Westhoekoverleg		
Overleg wegehierarchie		Dep. Verkeer	Mobiliteitscel	Leiedal WVI		Reeds opgestart in de F-B metropool
Riviertoeurisme en watersport		Toerisme Vlaanderen	Westtoer Sportdienst	Leiedal, Diensten toerisme		Interreg-projecten rond Spierekanaal, aanlegsteigers Leie en promotie goedgekeurd
Fietsnetwerk		Toerisme Vlaanderen	Westtoer	Leiedal, Diensten toerisme		Verschillende initiatieven in uitvoering

TREKKERS EN PARTNERS						
ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Hoevertoerisme		Toerisme Vlaanderen	<i>Westtoer</i> Gebiedswerking landbouw		Vlaamse Federatie Hoevertoerisme	Interreg-project goedgekeurd
Uitwisseling info		Toerisme Vlaanderen	<i>Westtoer</i>	Diensten toerisme		
Nieuwe netwerken		Toerisme Vlaanderen	<i>Westtoer</i> , Dienst Cultuur			
Professionalisering onthaal		Toerisme Vlaanderen	<i>Westtoer</i>			
Ondersteuning bio-landbouw			<i>POVLT</i>			Interreg-project goedgekeurd
Bestrijding muskusratten		Dep. Landbouw	<i>Dienst Waterwegen</i>			Interreg-project goedgekeurd
Structureel overleg landbouwproblemen		Dep. Landbouw	<i>Gebiedswerkers landbouw</i>		Landbouw-organisaties	
Medische spoedhulp	<i>Federale gezondheidsinspectie</i>				Mutualiteiten, ziekenhuizen	
Drugspreventie		Volksgezondheid	Welzijnsraden, <i>Dienst Welzijn</i>			
Universele diensten over de grens	NMBS, De Post, Belgacom, Verkeerswezen, Overheidsbedrijven	De Lijn, Verkeer		<i>GPCI</i>		
Studies gezondheidszorg					<i>Mutualiteiten</i>	

TREKKERS EN PARTNERS

ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Waterbeheer in rivieren		<i>Bekkencomités</i>	Dienst Waterwegen, Mirona			
Overleg grond- en drinkwater		Vlaamse Milieu- maatschappij	<i>Dienst Mirona</i>	GPCI		
Alarmsysteem			<i>Gouverneur</i>			
Onderzoek lucht- verontreiniging			<i>Dienst Mirona</i>		Onderzoeks- instellingen	VUB/VLIZ nemen deel aan Interreg-project
Natuurgebieden beheren			<i>Dienst Mirona</i>			
Drug hulpverlening			<i>Geestelijke gezondheidszorg</i>			
Geïntegreerd kustbeheer		<i>Coördinatiepunt Kust</i>				Trekker is over- koepelend orgaan
Overleg afval- verwerking		OVAM	<i>Dienst Mirona</i>	Intercommunales afvalverwerking		
Milieueducatie			<i>Dienst Mirona</i>	Gemeenten	Natuurverenigingen	
Overleg omtrent vergunningen etc.			<i>Dienst Mirona</i>			
Radioverbindingen tussen politie	Binnenlandse Zaken Federale Politie		<i>Gouverneur</i>			
Villa Mont Noir			<i>Dienst Cultuur</i>			Bestaande werking verder uitbouwen
Huis van de Talen			Dienst EEG	GPCI		

TREKKERS EN PARTNERS

ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Contactpunten aan de grens	Binnenlandse Zaken Federale Politie		<i>Gouverneur</i>			
Uitwisseling politie scholen			<i>West-Vlaamse Politieschool</i>			
Burenhulpovereenkomst			<i>Gouverneur</i>			
People-to-people			<i>Dienst EEG</i>			Past binnen Interreg
Tv-uitzendingen over de burens				<i>Regionale tv's</i>		Interreg-project met WTV
Ontmoetings- en infoplaats Rekkem			<i>Dienst EEG</i>	<i>Leiedal</i>		
Drugsbestrijding			<i>Gouverneur</i>			
Informatie cultuur			<i>Dienst Cultuur</i>	Gemeenten	Culturele verenigingen	Interreg-project LEAD beoogt dit
Lille 2004			<i>Dienst Cultuur</i>	Gemeenten	Culturele verenigingen	Enkele projecten staan reeds op stapel
Meewerken aan Schéma Culturel			<i>Dienst Cultuur</i>			
Feest van de Talen				<i>GPCI</i>		
Paspoort voor studenten				<i>GPCI</i>	Instellingen hoger onderwijs	
Uitwisseling tussen scholen			<i>Stichting Ryckvelde Dienst Onderwijs</i>		Scholen	

TREKKERS EN PARTNERS

ACTIES	FEDERAAL	VLAAMS	PROVINCIAAL	GEMEENTELIJK	ANDERE	OPMERKINGEN
Informatie studieaanbod		CLB's		<i>GPCI</i>	Onderwijsinstellingen	
Frans-Vlaams akkoord lerarenuitwisseling		Dep. Onderwijs	<i>Stichting Ryckvelde Dienst Onderwijs</i>			
Deelname politieke verantwoordelijken aan Franse adviesorganen			<i>Bestendige Deputatie</i>			
Ratificatie Frans-Belgisch verdrag	Kamer	Vlaams Parlement	<i>Bestendige deputatie</i>			Ondertekening is recent gebeurd
Structureel overleg voor Westhoek en Kust			Bestendige deputatie	<i>Westhoekoverleg, Streekplatform, WVI, Overleg kustburgemeesters</i>		Eerste contacten zijn gelegd
Kennismakingscursus over Frankrijk			<i>Dienst EEG</i>			
(West-)Vlaams Huis in Rijsel			<i>Dienst EEG</i>			
Stages ambtenaren in Frankrijk			<i>Dienst EEG Provinciebestuur</i>	Gemeenten, intercommunales		
Overleg ruimtelijke planningsprocessen		Adm. Ruimtelijke ordening	<i>Dienst Planologie</i>	<i>Intercommunales</i>		
Overleg over invulling bedrijventerreinen en commerciële zones			Dienst Planologie	<i>Intercommunales</i>		
Gezamenlijke promotieacties voeren					Beroepsfederaties	

Niet alles kan tegelijk gebeuren. Bovendien beschikt de overheid op het ene terrein over meer mogelijkheden om tot snelle resultaten te komen dan op het andere. Ten slotte, en dat is essentieel in het grensoverschrijdende verhaal, moet de actie ook aan de andere kant van de grens als zinvol worden ervaren.

Met die bedenkingen in gedachten en op basis van een rondvraag bij heel wat instanties in de provincie, schuiven we dan ook volgende zaken naar voren als prioriteiten, wetende dat dit regelmatig dient te worden geactualiseerd.

1 Mobiliteit

De mobiliteit wordt door heel velen in West-Vlaanderen als de prioriteit naar voren geschoven, en dan meer in het bijzonder vlotte en snelle verbindingen vanuit West-Vlaanderen naar de hst-stations in Rijsel. Daarbij wordt dan in de eerste plaats gekeken naar de bestaande treinverbinding Kortrijk-Rijsel, maar er zijn ook de Franse plannen voor een light-railverbinding naar Comines, waar mogelijk vanuit Menen en Ieper aansluiting zou op mogelijk zijn.

Meertalige borden in het station van Rijsel

De discussie over de opvang van het groeiend wegverkeer ligt aan weerszijden van de grens een stuk gevoeliger, waarbij economische motieven in botsing komen met ecologische bekommernissen. Het is niet de bedoeling van dit document om die discussie te beslechten. Wel is duidelijk dat er enkele punctuele dossiers zijn die om een beslissing vragen, zoals de westelijke ring rond Menen (N338d), de status van de N58 als verbindingsweg tussen de A25 (F) en de A19 (B) en de N38 als toegangsweg vanuit de Westhoek naar de Franse A25.

2 Water

Tweede prioriteit is water in al zijn vormen, van drinkwaterbevoorrading over bestrijding van overstromingen, waterzuivering en beheer van het sokkelwater tot het economisch en recreatief gebruik van waterwegen. Op al die terreinen wordt binnen de landsgrenzen al veel gedaan, maar het belang van de grensoverschrijdende component is evident aangezien al onze waterlopen uit Frankrijk komen.

3 Arbeidsmarkt ontgrenzen

De aanwezigheid van Franse werknemers in West-Vlaanderen is allicht een blijvend fenomeen. Inspanningen om die werknemers hier zo optimaal mogelijk te integreren in het arbeidsproces, zijn dan ook van het grootste belang.

Een ontwateringskanaal in de grensoverschrijdende Moeren

4 Samenwerking structureren

Om problemen grensoverschrijdend op te lossen, moeten de betrokken partijen eerst en vooral in contact treden met elkaar. Telkens opnieuw die contacten moeten leggen, is tijdrovend. Vandaar het belang van structurele contacten. Zo heeft de Provincie al ruim 10 jaar een structurele band met het Département du Nord, maar die kan nog worden verstevigd, onder meer door regelmatige contacten tussen leden van de provincieraad en van de Conseil Général.

In Zuid-West-Vlaanderen is er verder het samenwerkingsverband van de intercommunales met de bureaus uit West-Henegouwen en Rijsel. Ook voor de kuststreek en de Westhoek is het bedoeling om tot structurele contacten te komen met bestuurlijke partners aan de overkant.

Een mooi symbool van die samenwerking kan de inrichting zijn van een grensoverschrijdende ontmoetings- en infoplaats.

5 Waken over veiligheid

De grenscriminaliteit is een gevoelig punt in West-Vlaanderen. Recent zijn, vanuit Brussel en Parijs, maatregelen genomen om de bestrijding ervan te verbeteren, maar daarmee zijn nog niet alle problemen opgelost. Het is nodig dat we elkaars wensen en verzuchtingen kennen. Zo staat in Frankrijk de bestrijding van de drugscriminaliteit hoog op de agenda. Maar veiligheid is meer dan criminaliteitsbestrijding en omvat ook preventie en bestrijding van (natuur)rampen.

6 Cultuur, toerisme en recreatie bevorderen

De grensoverschrijdende samenwerking heeft op termijn slechts kans op slagen indien de bevolkingen aan beide zijden van de grens ook met elkaar in contact komen. Op die manier wordt de meerwaarde van een grensstreek duidelijk. Grote culturele evenementen, zoals Lille 2004, zijn uitstekende gelegenheden om die uitwisseling te bevorderen, maar ook op recreatief vlak (netwerken van wandel-, fiets- en vaarwegen bij voorbeeld) en cultuurtoeristisch vlak (zoals Versterkte Steden of rond oorlog en vrede) is heel wat mogelijk.

7 Informatieverspreiding

Deze prioriteit springt er een beetje uit, want ze is niet gebonden aan een bepaald thema. Of het nu gaat over arbeidsmarkt, onderwijs, cultuur of toerisme, steeds duikt hetzelfde euvel op: we weten te weinig wat er aan de overkant reilt en zeilt. Zonder de illusie te hebben dat euvel ooit helemaal uit de wereld te kunnen helpen – ook binnen de eigen landsgrenzen is de informatieverspreiding al een probleem – moeten we toch de ambitie hebben er aan te werken.

Via het netwerk van bibliotheken dient relevante informatie over Noord-Frankrijk voor een breed publiek te worden verspreid. Voor beleidsmensen en –medewerkers zouden informatiepakketten kunnen worden samengesteld, regelmatig aangevuld met nieuwsbrieven. Een Interreg-project rond uitzendingen over de bureaus op de regionale tv staat al op stapel. En op bestaande websites kunnen alvast links worden gemaakt naar soortgelijke sites aan Franse zijde.

Redactie:

Christophe Boval

Deze publicatie kwam mede tot stand door:

- de Denkgroep Noord-Frankrijk onder leiding van Paul Breyne, gouverneur en met als leden Marie-Claire Van der Stichele-De Jaegere, eregedeputeerde; Jan Durnez, gedeputeerde; Jan Christiaens, vertegenwoordiger van minister-president Patrick Dewael in de Nord-Pas-de-Calais; Geert Muylle, gewezen Belgisch consul-generaal in Rijsel; Jozef Deleu, stichter, gewezen hoofd-redacteur en gewezen afgevaardigd bestuurder van de Stichting Ons Erfdeel; Karel Debaere, directeur Leiedal; Geert Sanders, directeur West-Vlaamse Intercommunales; Johan Debyser, kabinetschef van de gouverneur van West-Vlaanderen; Frank Baert, professor aan de Katholieke Universiteit Leuven, Regine Vantieghem, directeur dienst Externe Relaties, Europese Programma's en Gebiedsgerichte Werking en Rik Samyn, afdelingschef Dienst EEG;
- de Tiende Commissie van de provincieraad van West-Vlaanderen onder leiding van Peter Roose en met als leden: Leploe Rudolf, Berton Marcel, Boret Walter, Bossuyt Danny, Corijn Raf, Debaere Yves, Decorte Guido, De Gryse Livia, d'Udekem d'Acoz Henri, Durnez Jan, Kerckhof Johan, Lacombe Jan, Top Maurice, Vandeputte Didier, Verkest Hendrik.

Verantwoordelijke uitgever:

Regine Vantieghem, directeur EEG
Provinciehuis Boeverbos, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries

Vormgeving:

Provincie West-Vlaanderen - Grafische Dienst

Druk:

Lowyck - Bredene

Taaladvies:

Ria Verweirder, Ronny Vanhooren

Fotografie:

Michel Vanneuville, Sint-Michiels (Brugge)

Depotnummer:

D/2003/0248/03

